

(สำเนา)
เลขรับ ๙/๒๕๖๘ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร
ถนนสามเสน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติฯ และเอกสารประกอบในเรื่องนี้

ข้าพเจ้ากับคณะ ขอเสนอร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ประกอบกับเอกสารการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ (ถ้ามี) มาเพื่อได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาและหากสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้วก็ขอได้โปรดนำเสนอวุฒิสภาพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) จุติ ไกรฤกษ์ ผู้เสนอ
(นายจุติ ไกรฤกษ์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรครวมไทยสร้างชาติ

(ลงชื่อ) วิทยา แก้วภราดัย ผู้เสนอ (ลงชื่อ) พงษ์มนู ทองหนัก ผู้เสนอ
(นายวิทยา แก้วภราดัย) (นายพงษ์มนู ทองหนัก)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรครวมไทยสร้างชาติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรครวมไทยสร้างชาติ

(ลงชื่อ) กานสินี โอภาสสร้างสรรค์ ผู้เสนอ (ลงชื่อ) พันโท สินธพ แก้วพิจิตร ผู้เสนอ
(นางสาวกานสินี โอภาสสร้างสรรค์) (สินธพ แก้วพิจิตร)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรครวมไทยสร้างชาติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรครวมไทยสร้างชาติ

(ลงชื่อ) ประเมษฐ์ จินา ผู้เสนอ (ลงชื่อ) ศิริวรรณ ปราศจากศัตรู ผู้เสนอ
(นายประเมษฐ์ จินา) (นางศิริวรรณ ปราศจากศัตรู)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรครวมไทยสร้างชาติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรครวมไทยสร้างชาติ

(ลงชื่อ) ศาสตรา ศรีปาน ผู้เสนอ (ลงชื่อ) กุลวลี นพอมรบดี ผู้เสนอ
(นายศาสตรา ศรีปาน) (นางสาวกุลวลี นพอมรบดี)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรครวมไทยสร้างชาติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรครวมไทยสร้างชาติ

(ลงชื่อ) สุพล จุลใส ผู้เสนอ (ลงชื่อ) ธิวัลรัตน์ อังกินันท์ ผู้เสนอ
(นายสุพล จุลใส) (นางธิวัลรัตน์ อังกินันท์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรครวมไทยสร้างชาติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรครวมไทยสร้างชาติ

(ลงชื่อ) ถนนอมพงศ์ หลีกภัย ผู้เสนอ (นายถนนอมพงศ์ หลีกภัย) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรครวมไทยสร้างชาติ	(ลงชื่อ) นิตศักดิ์ ธรรมเพชร ผู้เสนอ (นายนิตศักดิ์ ธรรมเพชร) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรครวมไทยสร้างชาติ
(ลงชื่อ) อนุชา บุรพชัยศรี ผู้เสนอ (นายอนุชา บุรพชัยศรี) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรครวมไทยสร้างชาติ	(ลงชื่อ) พิมพ์ภัทรา วิชัยกุล ผู้เสนอ (นางสาวพิมพ์ภัทรา วิชัยกุล) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรครวมไทยสร้างชาติ
(ลงชื่อ) วิชัย สุดสวาสดี้ ผู้เสนอ (นายวิชัย สุดสวาสดี้) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรครวมไทยสร้างชาติ	(ลงชื่อ) ธานินท์ นวลวัฒน์ ผู้เสนอ (นายธานินท์ นวลวัฒน์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรครวมไทยสร้างชาติ
(ลงชื่อ) ดวงฤทธิ์ เบ็ญจาธิกุล ชัยรุ่งเรือง ผู้เสนอ (รองศาสตราจารย์พิเศษดวงฤทธิ์ เบ็ญจาธิกุล ชัยรุ่งเรือง) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรครวมไทยสร้างชาติ	(ลงชื่อ) สัญญา นิลสุพรรณ ผู้เสนอ (นายสัญญา นิลสุพรรณ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรครวมไทยสร้างชาติ
(ลงชื่อ) อัครเดช วงษ์พิทักษ์โรจน์ ผู้เสนอ (นายอัครเดช วงษ์พิทักษ์โรจน์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรครวมไทยสร้างชาติ	

สำเนาถูกต้อง

(นายปริพันธ์ โตอดีแพทย์)
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานระเบียบวาระ
สำนักงานการประชุม

นางสาวณัฐา อนุสรานนท์/พิมพ์
นางสาวสมพร นมขุนทด/ทาน
นายนรวิษณ์ วิเศษศิริ/ตรวจ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้การพิจารณาลดโทษเกี่ยวกับความผิดทางเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต เป็นการใช้ดุลยพินิจของศาล (เพิ่มมาตรา ๔๖/๑)

เหตุผล

โดยที่ในปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ได้มีการกำหนดให้คณะกรรมการราชทัณฑ์สามารถพิจารณาลดโทษของผู้ต้องขังในคดีต่าง ๆ ได้ ทำให้ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต ที่ได้รับการพิจารณาลดโทษเหลือวันต้องโทษจำคุกน้อยลง เป็นเหตุให้ผู้ต้องขังที่ได้รับการลดโทษในความผิดดังกล่าวขาดความเกรงกลัวในการรับโทษ และกลับมาก่อทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งเป็นปัญหาทางสังคมอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องปรามมิให้ผู้ที่จะกระทำความผิดลงมือกระทำความผิด หรือป้องกันมิให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วกระทำความผิดซ้ำ และไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้ต้องขังในความผิดดังกล่าว จึงควรกำหนดให้ผู้ต้องขังอาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลพิจารณาลดโทษได้โดยตรง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่ในปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ได้มีการกำหนดให้คณะกรรมการราชทัณฑ์สามารถพิจารณาลดโทษของผู้ต้องขังในคดีต่าง ๆ ได้ ทำให้ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต ที่ได้รับการพิจารณาลดโทษเหลือวันต้องโทษจำคุกน้อยลง เป็นเหตุให้ผู้ต้องขังที่ได้รับการลดโทษในความผิดดังกล่าวขาดความเกรงกลัวในการรับโทษ และกลับมาก่อทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งเป็นปัญหาทางสังคมอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องปรามมิให้ผู้ที่จะกระทำความผิดลงมือกระทำความผิด หรือป้องกันมิให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วกระทำความผิดซ้ำ และไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้ต้องขังในความผิดดังกล่าว จึงควรกำหนดให้ผู้ต้องขังอาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลพิจารณาลดโทษได้โดยตรง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

กำหนดให้การพิจารณาลดโทษตามมาตรา ๔๖ มิให้นำมาใช้บังคับกับการกระทำความผิดดังต่อไปนี้

- ๑) ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา
- ๒) ความผิดต่อชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยเจตนา
- ๓) ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา
- ๔) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- ๕) ความผิดเกี่ยวกับการทุจริต

โดยผู้ต้องขังอาจใช้สิทธิร้องขอต่อศาลเพื่อให้พิจารณาลดโทษในความผิดดังกล่าวได้

(ร่างมาตรา ๓)

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(นายจตุติ ไกรฤกษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ เป็นผู้เสนอ)

โดย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ
ที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างกฎหมาย	1-1
1. ชื่อร่างกฎหมาย	1-1
2. หลักการและเหตุผล	1-1
3. ผู้เสนอร่างกฎหมาย	1-1
ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	2-1
1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น	2-1
2. ตารางเปรียบเทียบร่างกฎหมาย	2-1
3. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย	2-2
4. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น	2-3
5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น	2-3
6. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	2-5
ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย	3-1
1. ความเป็นมา สภาพปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมาย	3-1
2. ความสอดคล้องของร่างกฎหมาย	3-1
3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ	3-3
4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น	3-3
5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย	3-4
6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (CORRUPTION)	3-10
7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาตอนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่	3-11
8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ	3-11
9. บทกำหนดโทษ	3-12
10. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย	3-12
ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย	4-1

บทสรุปผู้บริหาร

ร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่..) พ.ศ. เสนอโดยนายจตุติ ไกรฤกษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ มีหลักการสำคัญที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 เพื่อให้การพิจารณาลดโทษเกี่ยวกับความผิดทางเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต เป็นการใช้ดุลพินิจของศาล (เพิ่มมาตรา 46/1) เนื่องจากปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ได้มีการกำหนดให้ คณะกรรมการราชทัณฑ์สามารถพิจารณาลดโทษของผู้ต้องขังในคดีต่าง ๆ ได้ ทำให้ผู้ต้องขังที่กระทำ ความผิดดังกล่าวได้รับการพิจารณาลดโทษเหลือวันต้องโทษจำคุกน้อยลง เป็นเหตุให้ผู้ต้องขังที่ได้รับการลดโทษในความผิดดังกล่าวขาดความเกรงกลัวในการรับโทษ และกลับมาก่อทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งเป็นปัญหาทางสังคมอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องปรามมิให้ผู้ที่จะกระทำความผิดลงมือ กระทำความผิด หรือป้องกันมิให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วกระทำความผิดซ้ำ และไม่เป็นการตัดสิทธิของ ผู้ต้องขังในความผิดดังกล่าว จึงควรกำหนดให้ผู้ต้องขังอาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลพิจารณาลดโทษได้โดยตรง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา และส่งประเด็นไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง โดยมีผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบ สรุปได้ดังนี้

- ฝ่ายที่เห็นด้วย สรุปได้ว่า เห็นด้วยเนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต เป็นความผิดร้ายแรง เป็นอันตรายต่อสังคม จึงเป็นการสมควรที่จะมิให้มีการพิจารณาลดโทษ การที่จะลดโทษให้ผู้ต้องขังคนใด ต้องมีความมั่นใจว่าบุคคลนั้นได้ถูกแยกออกจากสังคมจนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อให้กลับสู่สังคมในรูปแบบการคืนคนดีสู่สังคม และการลดโทษ ผู้ต้องขังคนนั้นได้รับโทษเหมาะสมกับความผิดที่กระทำหรือไม่ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อจิตใจของผู้เสียหายจากการกระทำของผู้ต้องขัง อันจะทำให้สังคมเกิดความวุ่นวายขึ้นมาอีกได้ อีกทั้งคดีทุจริตและประพฤตินิยมมีผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงทางสังคม และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ประกอบกับการทุจริตและประพฤตินิยมในระยะที่ผ่านมาได้ทวีความรุนแรงและก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของแผ่นดินเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ควรพิจารณาผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคลอย่างเข้มงวดด้วยเพื่อให้ผู้ต้องขังที่รับโทษตามลักษณะความผิดดังกล่าวเกรงกลัวต่อกฎหมายและไม่กระทำความผิดที่ได้กระทำนั้นซ้ำอีก นอกจากนี้ การกำหนดให้ผู้ต้องขังอาจใช้สิทธิร้องขอต่อศาลเพื่อให้พิจารณาลดโทษในความผิดดังกล่าว ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่สามารถทำได้

- ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่จะไม่เห็นด้วยเนื่องจากการพิจารณาลดโทษผู้ต้องขัง ในปัจจุบันดำเนินการภายใต้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดกระบวนการไว้อย่างเหมาะสมแล้ว การให้เหตุผล ในการร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ว่าเพื่อเป็นการป้องปรามมิให้ผู้ที่จะกระทำความผิดลงมือกระทำความผิดหรือป้องกันมิให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วกระทำความผิดซ้ำ อาจมีน้ำหนัก ไม่เพียงพอที่จะแก้ไขกฎหมาย หรือเป็นการแก้ไขกฎหมายที่ไม่ตรงประเด็น เพราะการป้องปรามมิให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วกลับมากระทำความผิดซ้ำนั้น พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 บัญญัติถึงมาตรการแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำความผิด การเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ การคุมขัง ฉุกเฉิน และการอุทธรณ์ใช้บังคับไว้แล้ว

ทั้งนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน มีข้อสังเกตว่า ร่างกฎหมายดังกล่าวมีประเด็นที่มีความละเอียดอ่อน โดยเฉพาะเรื่องการพิจารณาลดโทษ ซึ่งตามกฎหมายในปัจจุบันได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในระดับกฎกระทรวง แต่การเสนอให้เปลี่ยน การพิจารณาลดโทษเป็นดุลพินิจของศาลนั้น แม้จะเป็นแนวทางที่เปิดกว้าง แต่จำเป็นต้องมีกรอบหรือ หลักเกณฑ์ประกอบการพิจารณาอย่างชัดเจน เพื่อป้องกันความลักลั่นในการใช้ดุลพินิจของศาล และสร้างแนวทางการพิจารณาที่เป็นธรรมและสม่ำเสมอในแต่ละคดี ทั้งนี้ ควรกำหนดให้ศาลพิจารณา หลักเกณฑ์ที่เหมาะสมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการใช้ดุลพินิจด้วย

จากการวิเคราะห์ผลกระทบของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ พบว่า หากร่างพระราชบัญญัติ ฉบับนี้มีผลบังคับใช้ ย่อมทำให้การกระทำความผิดในทางอาญาลดลง เมื่อการก่ออาชญากรรมลดลง จะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ โดยสามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรม รวมถึงเพิ่มความเชื่อมั่นของนักลงทุน เมื่อสังคมมีความปลอดภัย ย่อมช่วยดึงดูดนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการลงทุนและการจ้างงานใหม่ ๆ อันจะส่งผลให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ในขณะที่เดียวกัน อาจทำให้มีการปล่อยตัวนักโทษ ที่กระทำความผิดในทางอาญาลดลง ซึ่งส่งผลให้นักโทษในเรือนจำเพิ่มมากขึ้น อันจะเป็นการสร้างภาระ ค่าใช้จ่ายให้แก่ภาครัฐในการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ ยังมีผลกระทบอื่นที่สำคัญ ทั้งเรื่อง ผลกระทบต่อการบังคับใช้กฎหมายในกรณีความผิดในลักษณะเดียวกัน โดยอาจจะทำให้การพิจารณาลดโทษผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่อยู่ในอำนาจการควบคุมตามกฎหมายว่าด้วย ราชทัณฑ์กับที่อยู่ในอำนาจการควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยเรือนจำทหารแตกต่างกัน และอาจมี ผลกระทบต่อการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องอีกหลายฉบับ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาแนวทางของต่างประเทศพบว่า การพิจารณาลดโทษผู้กระทำความผิด ทางอาญามีทั้งที่เป็นอำนาจของฝ่ายบริหาร และที่เป็นอำนาจของฝ่ายตุลาการ สำหรับการพิจารณา

ลดโทษผู้กระทำความผิดทางอาญาที่กำหนดให้เป็นอำนาจของฝ่ายบริหาร ดังกรณีของประเทศอังกฤษที่กำหนดให้การพิจารณาลดโทษกระทำโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยของอังกฤษ (Secretary of state for the Home Department) สำหรับผู้กระทำความผิดที่ได้รับโทษทุกประเภท ส่วนกรณีของประเทศญี่ปุ่นที่กำหนดให้การพิจารณาลดโทษผู้ต้องขังต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีสำหรับความผิดบางประเภทตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด นอกจากนี้ ยังมีหลายประเทศที่กำหนดให้การพิจารณาลดโทษเป็นอำนาจของฝ่ายตุลาการ เช่น ฝรั่งเศส เยอรมนี เบลเยียม อิตาลี เนเธอร์แลนด์ และ สเปน เพื่อให้สังคมยอมรับและเกิดความน่าเชื่อถือในกระบวนการยุติธรรม โดยส่วนใหญ่จะเน้นให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดในการกลับตัวแก้ไขก่อนครบกำหนดระยะเวลาการลงโทษตามคำพิพากษาของศาล เพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับสู่สังคมได้ ดังเห็นได้จากมีการตรากฎหมายเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในประเทศอังกฤษและประเทศญี่ปุ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวได้มีการนำมาปรับใช้ในประเทศไทยด้วยเช่นกัน โดยการตราพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 ที่กำหนดให้มีมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาตรการเฝ้าระวังภายหลังการพ้นโทษ และมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ เพื่อป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นอีก ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของต่างประเทศดังกล่าว และสอดคล้องกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ที่ระบุว่า ยังมีความคุ้มค่าและได้สัดส่วนเมื่อเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ อีกทั้งยังมีความสอดคล้องและมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กับสภาพสังคมปัจจุบัน

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างกฎหมาย

1. ร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่..) พ.ศ.

กฎหมายใหม่

แก้ไขเพิ่มเติม

ยกเลิก

2. หลักการและเหตุผล

2.1 หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 เพื่อให้การพิจารณาลดโทษเกี่ยวกับความผิดทางเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต เป็นการใช้ดุลพินิจของศาล (เพิ่มมาตรา 46/1)

2.2 เหตุผล

โดยที่ในปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ได้มีการกำหนดให้คณะกรรมการราชทัณฑ์สามารถพิจารณาลดโทษของผู้ต้องขังในคดีต่าง ๆ ได้ ทำให้ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต ที่ได้รับการพิจารณาลดโทษเหลือวันต้องโทษจำคุกน้อยลง เป็นเหตุให้ผู้ต้องขังที่ได้รับการลดโทษในความผิดดังกล่าวขาดความเกรงกลัวในการรับโทษ และกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งเป็นปัญหาทางสังคมอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องปรามมิให้ผู้ที่จะกระทำความผิดลงมือกระทำความผิด หรือป้องกันมิให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วกระทำความผิดซ้ำ และไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้ต้องขังในความผิดดังกล่าว จึงควรกำหนดให้ผู้ต้องขังอาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลพิจารณาลดโทษได้โดยตรง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

3. ผู้เสนอร่างกฎหมาย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ประชาชนเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

นายจตุติ ไกรฤกษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ

ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น

เนื่องจากปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ได้มีการกำหนดให้คณะกรรมการราชทัณฑ์สามารถพิจารณาลดโทษของผู้ต้องขังในคดีต่าง ๆ ได้ ทำให้ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต ที่ได้รับการพิจารณาลดโทษเหลือวันต้องโทษจำคุกน้อยลง เป็นเหตุให้ผู้ต้องขังที่ได้รับการลดโทษในความผิดดังกล่าวขาดความเกรงกลัวในการรับโทษ และกลับมาก่อทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งเป็นปัญหาทางสังคมอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องปรามมิให้ผู้ที่จะกระทำความผิดลงมือกระทำความผิด หรือป้องกันมิให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วกระทำความผิดซ้ำ และไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้ต้องขังในความผิดดังกล่าว จึงควรกำหนดให้ผู้ต้องขังอาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลพิจารณาลดโทษได้โดยตรง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่..) พ.ศ. มีสาระสำคัญในการกำหนดให้การพิจารณาลดโทษตามมาตรา 46 ของพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มิให้นำมาใช้บังคับกับการกระทำความผิด ดังต่อไปนี้

- 1) ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา
- 2) ความผิดต่อชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยเจตนา
- 3) ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา
- 4) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- 5) ความผิดเกี่ยวกับการทุจริต

ทั้งนี้ ผู้ต้องขังอาจใช้สิทธิร้องขอต่อศาลเพื่อให้พิจารณาลดโทษในความผิดดังกล่าวได้

2. ตารางเปรียบเทียบร่างกฎหมาย

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560	ร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่..) พ.ศ.
มาตรา 46 ภายใต้อำนาจของบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการอภัยโทษ การเปลี่ยนโทษหนักเป็นเบา และลดโทษ ผู้ต้องขังมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องทุกข์หรือเรื่องราวใด ๆ ต่อเจ้าพนักงานเรือนจำ ผู้บัญชาการเรือนจำ อธิบดี รัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง หรือทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาต่อพระมหากษัตริย์	

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560	ร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่..) พ.ศ.
ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง	
-	<p>มาตรา 3 ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้เป็นมาตรา 46/1 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560</p> <p>มาตรา 46/1 การพิจารณาลดโทษตามมาตรา 46 มิให้นำมาใช้บังคับกับการกระทำความผิด ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา 2) ความผิดต่อชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยเจตนา 3) ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา 4) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด 5) ความผิดเกี่ยวกับการทุจริต <p>ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง อาจใช้สิทธิร้องขอต่อศาลเพื่อให้พิจารณาลดโทษได้</p>

3. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- 1.1 กระทรวงยุติธรรม
- 1.2 กรมราชทัณฑ์

2. ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม

- 2.1 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- 2.2 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- 2.3 สำนักงานศาลยุติธรรม
- 2.4 สำนักงานอัยการสูงสุด
- 2.5 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- 2.6 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- 2.7 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
- 2.8 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

- 2.9 สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- 2.10 สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์
- 2.11 มูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา
- 2.12 มูลนิธิเพื่อสิทธิและความเป็นธรรมทางเพศ
- 2.13 มูลนิธิพิทักษ์และคุ้มครองเด็ก
- 2.14 มูลนิธิศูนย์พิทักษ์เด็ก

3. ผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

ประชาชน

4. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดให้มีการพิจารณาตลอดโทษสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต

2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดให้ผู้ต้องขังอาจใช้สิทธิร้องขอต่อศาล เพื่อให้พิจารณาตลอดโทษในความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต

3. ท่านเห็นว่า การพิจารณาตลอดโทษผู้ต้องขังในปัจจุบันมีปัญหาหรือไม่ อย่างไร และร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะสามารถแก้ไขปัญหาผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วกระทำความผิดซ้ำได้หรือไม่ เพียงใด

4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น

5.1 กรอบระยะเวลาดำเนินการสำหรับการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ จำนวน 75 วันทำการ โดยจำแนกเป็น

(1) ระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็น จำนวน 30 วันทำการ นับตั้งแต่วันที่ 21 มีนาคม 2568 ถึงวันที่ 7 พฤษภาคม 2568

(2) ระยะเวลาการจัดทำรายงานและวิเคราะห์ผลกระทบ 45 วันทำการ นับตั้งแต่วันที่ 8 พฤษภาคม 2568 ถึงวันที่ 16 กรกฎาคม 2568

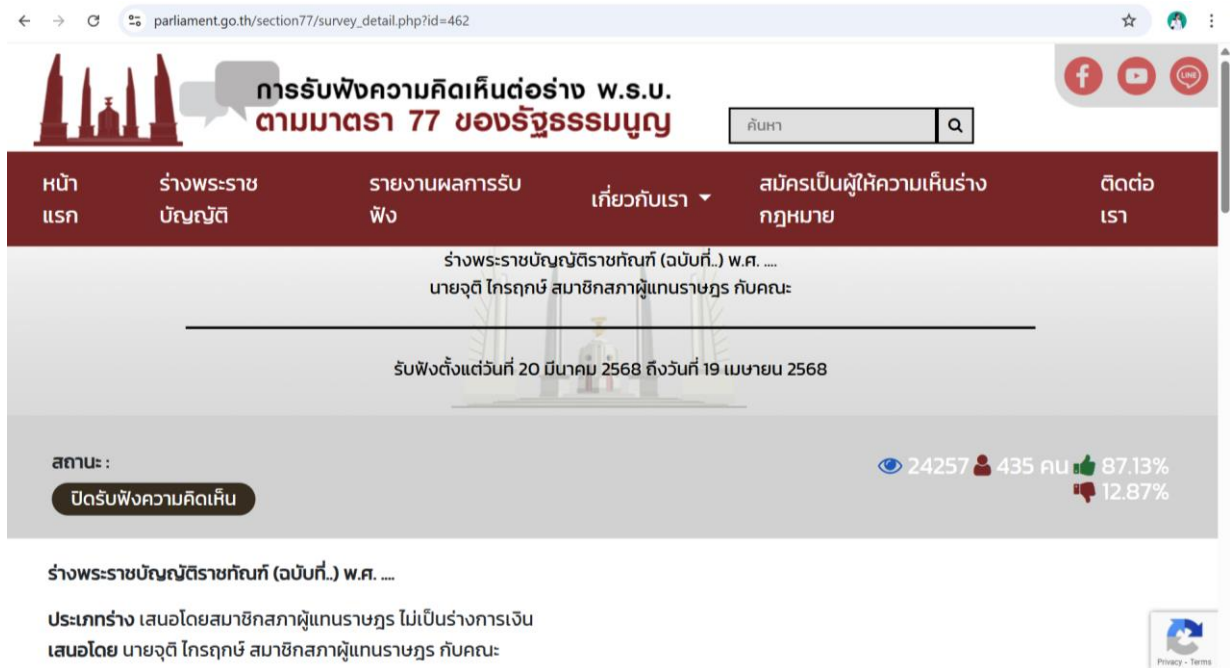
5.2 วิธีการรับฟังความคิดเห็น

(1) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภาและส่งประเด็นไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง

(1.1) ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ตั้งแต่วันที่ 20 มีนาคม 2568 ถึงวันที่ 19 เมษายน 2568

(1.2) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

(1.3) การรับฟังโดยการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ประกอบด้วย

1. กระทรวงยุติธรรม
2. กรมราชทัณฑ์
3. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
4. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
5. สำนักงานศาลยุติธรรม

6. สำนักงานอัยการสูงสุด
7. สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
8. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
9. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
10. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
11. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
12. สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์
13. มูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา
14. มูลนิธิเพื่อสิทธิและความเป็นธรรมทางเพศ
15. มูลนิธิพิทักษ์และคุ้มครองเด็ก
16. มูลนิธิศูนย์พิทักษ์เด็ก

6. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

6.1 ข้อมูลทั่วไปผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น

(1) จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

โดยมีผู้เข้าชมเว็บไซต์ จำนวน 24,259 ราย และมีผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน 437 ราย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. เพศ ชาย จำนวน 181 คน หญิง จำนวน 254 คน ไม่ระบุเพศ จำนวน 2 คน
2. อายุ Baby Boomer (เกิดก่อน พ.ศ. 2508) จำนวน 138 คน Generation X (เกิดระหว่าง พ.ศ. 2508-2522) จำนวน 181 คน Generation Y (เกิดระหว่าง พ.ศ. 2523 - 2540) จำนวน 88 คน Generation Z (เกิดตั้งแต่ พ.ศ. 2541 - 2565) จำนวน 30 คน
3. ระดับการศึกษา ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า จำนวน 63 คน มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. จำนวน 128 คน ปริญญาตรี จำนวน 199 คน และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 47 คน
4. อาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 33 คน ข้าราชการบำนาญ จำนวน 38 คน ค้าขาย/ทำธุรกิจส่วนตัว จำนวน 112 คน เกษตรกร จำนวน 30 คน รับจ้าง จำนวน 110 คน นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 11 และอื่น ๆ เช่น แม่บ้าน ลูกจ้าง นักลงทุน ว่างาน พนักงานบริษัท นักกฎหมาย วิทยากรอิสระ แพทย์ นักร้องแบบ อาชีพอิสระ ฯลฯ 103 คน
5. ความเกี่ยวข้องกับร่างกฎหมายในฐานะ กระทรวงยุติธรรม จำนวน 3 คน กรมราชทัณฑ์ จำนวน 8 คน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 3 คน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 2 คน สำนักงานศาลยุติธรรม จำนวน 1 คน สำนักงานคณะกรรมการ

ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จำนวน 1 คน สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 1 คน และประชาชน จำนวน 418 คน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th พบว่า ประชาชน ผู้เกี่ยวข้อง และผู้ได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายฉบับนี้ ได้มีส่วนร่วมทั้งในระดับการรับรู้ข้อมูล และระดับการแสดงความคิดเห็น โดยการมีส่วนร่วมในระดับรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สำหรับอายุส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง Generation X (เกิดระหว่าง พ.ศ. 2508-2522) ด้านระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี สำหรับการประกอบอาชีพส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพค้าขาย/ทำธุรกิจส่วนตัว และความเกี่ยวข้องของผู้แสดงความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายฉบับนี้ ผู้แสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่เป็นประชาชน

(2) จากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

ได้รับความเห็นจากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง จำนวน 7 หน่วยงาน คือ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

6.2 ผลการรับฟัง

ผลการรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th และจากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง สรุปได้ดังนี้

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดมิให้มีการพิจารณาลดโทษสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อเป็นการป้องปรามผู้ที่คิดจะกระทำความผิดให้เกิดความเกรงกลัวโทษก่อนที่จะกระทำความผิด - เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเท่าเทียมคงไว้ซึ่งกระบวนการยุติธรรมให้มีความศักดิ์สิทธิ์และเที่ยงธรรม - ศาลเป็นผู้ตัดสินโทษ กรมราชทัณฑ์เป็นผู้ดำเนินการลงโทษตามคำสั่งศาล ดังนั้น กรม 	<ul style="list-style-type: none"> - เนื่องจากจะเป็นการขัดต่อบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาภาค 7 อภัยโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็นโทษเบา และลดโทษซึ่งมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติหลักการสำคัญว่าต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็มีได้จำกัดประเภทหรือความผิดที่ได้รับการพิจารณาลด

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>ราชทัณฑ์จึงไม่ควรใช้อำนาจในการลดโทษหรือผ่อนผันโทษ แต่ควรทำหน้าที่ในการพิจารณากลับรอกเสนอให้ศาลเป็นผู้พิจารณาลดโทษ มิเช่นนั้น อาจเป็นช่องว่างให้มีการใช้อำนาจช่วยเหลือผู้ต้องขังโดยมิชอบได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบังคับใช้กฎหมาย ให้มีบทลงโทษอย่างจริงจังและเด็ดขาดในกรณีความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต จะทำให้กฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์และลดปัญหาอาชญากรรมและลดการกระทำ ความผิดในทางอาญาให้ผู้ที่มีแนวโน้มจะกระทำ ความผิดเกรงกลัวต่อโทษที่จะได้รับ - ผู้ที่กระทำความผิดโดยเจตนา ไม่ควรได้รับการลดโทษ เนื่องจากมีความตั้งใจที่จะกระทำความผิด แม้ว่าจะมีการลดโทษก็อาจทำให้บุคคลเหล่านั้นสำนึกผิดและปรับปรุงตัวเองให้เป็นพลเมืองที่ดีได้ - เนื่องจากเป็นความผิดที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติด้วย - ผู้กระทำความผิดที่ได้มีการเตรียมการและมีการไตร่ตรองที่จะกระทำความผิดมาเป็นอย่างดี ซึ่งการที่มีเจตนาในการกระทำความผิดโดยที่รู้ถึงบทลงโทษที่อยู่แล้วนั้น ไม่สมควรให้อภัยและพิจารณาลดโทษ ควรให้ได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนดโดยไม่มีข้อยกเว้น - เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 บัญญัติถึงการกระทำโดยเจตนาไว้ในลักษณะ 	<p>โทษสำหรับการกระทำความผิดอาญา ดังนั้น การจำกัดประเภทหรือฐานความผิด มิให้มีการพิจารณาลดโทษสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต ตามร่างกฎหมายนี้ จึงขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและอาจเป็นการเลือกปฏิบัติ อีกทั้งขัดต่อหลักการบังคับโทษทางอาญาในปัจจุบัน ซึ่งมุ่งแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้กลับตัวเป็นคนดีมากกว่าหลักการแก้แค้นทดแทน (สำนักงานอัยการสูงสุด)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษได้อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มาตรา 52 และมาตรา 53 ประกอบกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาดและเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2562 เพื่อจูงใจให้นักโทษประพฤติดี มีความอุตสาหกรรม ก้าวหน้าในการศึกษา และทำงานให้เกิดผลดี หรือทำความชอบแก่ราชการเป็นกรณีพิเศษ ได้รับการพิจารณาลดวันต้องโทษจำคุกหรือพักการลงโทษ โดยนำพฤติการณ์ลักษณะความผิดรุนแรงของคดี และการกระทำความผิดที่ได้กระทำมาก่อนแล้ว มาประกอบการพิจารณาให้ประโยชน์ในแต่ละกรณี นั้น การพิจารณาลดโทษตามกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน จึงเป็นการบริหารโทษของกรมราชทัณฑ์เพื่อให้นักโทษสามารถพัฒนาพฤติกรรมดี และปรับปรุงตนให้เป็นพลเมืองที่ดีและกลับคืนสู่

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>คือ 1) การกระทำที่ประสงค์ต่อผล และ 2) การกระทำที่ย่อมถึงเห็นผล เมื่อผู้กระทำผิดประกอบด้วยเจตนาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 จึงไม่สมควรที่จะมีการลดโทษ อันเป็นการคุ้มครองมิให้ประชาชนที่สุจริตต้องกลายเป็นผู้เสียหาย</p> <p>- ไม่ควรให้อำนาจกรมราชทัณฑ์พิจารณาลดโทษทุกประเภท ควรให้ศาลไต่สวน พร้อมสอบถามความเห็นของผู้เสียหายก่อนพิจารณาลดโทษ (เว็บไซต์)</p> <p>- เห็นด้วยกับหลักการตามร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่..) พ.ศ. โดยการพิจารณาลดโทษมิให้นำมาใช้บังคับกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต ซึ่งหากจะลดโทษผู้ต้องขังอาจใช้สิทธิร้องขอต่อศาลเพื่อให้พิจารณา จะเห็นได้ว่า การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดร้ายแรงเป็นอันตรายต่อสังคม จึงเป็นการสมควรที่จะมิให้มีการพิจารณาลดโทษ การที่จะลดโทษให้ผู้ต้องขังคนใด ต้องมีความมั่นใจว่าบุคคลนั้นได้ถูกแยกออกจากสังคมจนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อให้กลับสู่สังคมในรูปแบบการคืนคนดีสู่สังคม และการลดโทษผู้ต้องขังคนนั้นได้รับโทษเหมาะสมกับความผิดที่กระทำหรือไม่ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อจิตใจของผู้เสียหายจากการกระทำของผู้ต้องขัง อันจะทำให้สังคมเกิดความวุ่นวายขึ้นมาอีกได้ (กระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์)</p>	<p>สังคมได้โดยง่าย อันสอดคล้องและเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 68 และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ข้อ 6 วรรคสี่ ข้อ 10 วรรคหนึ่ง และข้อ 26 วรรคสาม ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตาม (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)</p> <p>- บทบัญญัติที่กำหนดในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้อาจกระทบต่อการพิจารณาลดโทษให้กับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 267 เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา 46/1 วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “การพิจารณาลดโทษตามมาตรา 46 มิให้นำมาใช้บังคับกับการกระทำความผิด ดังต่อไปนี้... (4) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด...” ในขณะที่พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มาตรา 46 บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับของบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการอภัยโทษ การเปลี่ยนโทษหนักเป็นเบา และลดโทษ ผู้ต้องขังมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องทุกข์หรือเรื่องราวใด ๆ ต่อเจ้าพนักงานเรือนจำ ผู้บัญชาการเรือนจำ อธิบดีรัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง หรือทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาต่อพระมหากษัตริย์ได้....” ประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 267 ซึ่งเป็นบทบัญญัติใน ภาค 7 อภัยโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็นเบา และลดโทษ บัญญัติว่า “บทบัญญัติในหมวดนี้ให้นำมาบังคับ</p>

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>- เห็นด้วยกับหลักการที่ไม่ให้มีการพิจารณาลดโทษสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต ทั้งนี้ ต้องพิจารณาผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคลอย่างเข้มงวดด้วย เพื่อให้ผู้ต้องขังที่รับโทษตามลักษณะความผิดดังกล่าวเกรงกลัวต่อกฎหมายและไม่กระทำความผิดที่ได้กระทำนั้นซ้ำอีก (สำนักงานศาลยุติธรรม)</p> <p>- คดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงทางสังคม และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ประกอบกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในระยะที่ผ่านมาได้ทวีความรุนแรงและก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของแผ่นดินเป็นจำนวนมาก ประกอบกับการดำเนินคดีทุจริตนั้นมีขั้นตอนที่ให้ความเป็นธรรมในการสู้คดีทั้งในชั้นการไต่สวนและชี้มูลความผิดและชั้นศาลแล้ว การกำหนดมิให้มีการพิจารณาลดโทษสำหรับความผิดเกี่ยวกับการทุจริตย่อมเป็นการป้องปรามมิให้ผู้ที่จะคิดจะกระทำความผิดลงมือกระทำความผิด หรือป้องกันมิให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วกระทำความผิดซ้ำ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ)</p>	<p>โดยอนุโลม แก่เรื่องราวขอพระราชทานเปลี่ยนโทษหนักเป็นเบาหรือลดโทษ” ด้วยเหตุดังกล่าว จึงเห็นว่า การที่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้การพิจารณาลดโทษตามมาตรา 46 มิให้นำมาใช้บังคับกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น อาจส่งผลกระทบต่อการพระราชทานลดโทษตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 267 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด)</p>

2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดให้ผู้ต้องขังอาจใช้สิทธิร้องขอต่อศาล เพื่อให้พิจารณาลดโทษในความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - เพราะเป็นสิทธิของประชาชนทุกคน ภายใต้กฎหมาย จึงควรให้ศาลเป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาลดโทษ - เพื่อเป็นการให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดที่ได้ชดใช้ความผิดไปพอสมควรแล้วและมีความสำนึกผิด พร้อมทั้งจะแก้ไขพฤติกรรมในอนาคต - ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ การให้ร้องขอต่อศาลเพื่อให้พิจารณาลดโทษจึงถือเป็นสิ่งที่ควรทำได้ - กรมราชทัณฑ์ไม่ควรมีสิทธิพิจารณาลดโทษผู้ต้องขัง แต่ควรรายงานพฤติกรรมของนักโทษเพื่อให้ศาลพิจารณาลดโทษให้แก่ผู้ต้องขังเป็นกรณีเฉพาะราย - ผู้ต้องขังอาจมีสิทธิในการร้องขอต่อศาลได้ แต่ต้องไม่มีการลดหย่อนโทษ หากไม่มีหลักฐานใหม่เพียงพอเพื่อขอให้ลดหย่อนโทษจากการกระทำความผิดต่าง ๆ (เว็บบไซต์) - การพิจารณาพิพากษาคดีศาลจะกำหนดโทษแก่จำเลยตามสภาพความผิดและพฤติการณ์แห่งความร้ายแรงของคดี เมื่อคดีถึงที่สุดแล้วการที่นักโทษเด็ดขาดแต่ละรายได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และจะได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือพักการลงโทษตามชั้นนักโทษเพียงใด เป็นเรื่องของการบริหาร และถือเป็นสิทธิประการหนึ่งที่นักโทษเด็ดขาดจะพึงได้ภายหลังที่ศาลมีคำพิพากษา ซึ่งการดำเนินการในส่วนนี้ปกติเป็นหน้าที่และอำนาจของฝ่ายบริหารตามที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งที่กฎหมายจะให้ผู้ต้องขังมีการร้องขอต่อศาลเพื่อพิจารณาลดโทษในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต เนื่องจากเป็นคดีความผิดร้ายแรง และเป็นภัยร้ายแรงต่อประชาชนและประเทศชาติ - การทุจริต การค้ายาเสพติด การข่มขืนและฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ถือเป็นความผิดร้ายแรง และสังคมไทยไม่อาจยอมรับการกระทำความผิดดังกล่าวได้ เนื่องจากเป็นภัยอันตรายต่อประเทศชาติและประชาชน จึงควรมีบทลงโทษที่เข้มงวดและรุนแรง - หากมีการใช้สิทธิร้องขอต่อศาลศาลเพื่อให้พิจารณาลดโทษ ควรสอบถามประชาชนหรือญาติผู้เสียหายก่อน และให้ศาลพิจารณา โดยผู้ต้องขังหรือญาติของผู้ต้องขังต้องชดใช้เงินในความผิดที่ได้กระทำด้วย - ผู้กระทำความผิดควรได้รับโทษตามกฎหมาย โดยศาลได้พิจารณาลงโทษแล้วตามพยานหลักฐานซึ่งผู้ต้องขังได้ทำการต่อสู้ในชั้นศาลต่าง ๆ มาแล้ว จึงควรทำการลงโทษไปตามที่ศาลได้มีการวินิจฉัยลงโทษผู้กระทำความผิดนั้น ๆ - ไม่ควรให้มีการขอลดโทษในทุกช่องทาง เนื่องจากเป็นการกระทำความผิดโดยเจตนา และเป็นคดีที่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมอย่างร้ายแรง

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>กฎหมายบัญญัติ ซึ่งควรมีการตรวจสอบ การใช้อำนาจ ส่วนการให้ศาลเข้าไปมีบทบาทในการเปลี่ยนโทษเป็นเรื่องของการบังคับโทษ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น กำหนดไว้ในคำพิพากษาหรือให้ศาลไต่สวน แต่จำเป็นต้องมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและทำให้เกิดความโปร่งใส ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงโทษ</p> <p>(สำนักงานศาลยุติธรรม)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การที่ร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่..) พ.ศ. กำหนดให้ศาลเข้ามาเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาคดีที่มีความร้ายแรงและเสียหายเป็นวงกว้าง เช่น คดีทุจริต แทนระบบเดิมที่กระบวนการลดโทษ ปล่อยตัว ดำเนินการโดยฝ่ายบริหารของกรมราชทัณฑ์ และคณะกรรมการราชทัณฑ์ โดยศาลไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้อง การกำหนดหลักการใหม่นี้ย่อมเป็นการเพิ่มความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้นต่อภาพลักษณ์ของกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยต่อประชาชน โดยเฉพาะในคดีที่เป็นความผิดเป็นภัยร้ายแรงต่อสังคม (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ) 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่เห็นด้วยเนื่องจากบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดต่าง ๆ ก็มิได้รับโอกาสเช่นเดียวกัน - การกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต เป็นความผิดร้ายแรง นอกจากผู้กระทำความผิดจะกระทำไปด้วยความเจตนาและผ่านกระบวนการคิดไตร่ตรองมาเป็นอย่างดี มีการเตรียมการ มีการวางแผน ไม่เกรงกลัวต่อบทลงโทษ ทั้งที่ทราบถึงบทลงโทษเป็นอย่างดี จึงไม่ควรที่จะลดโทษให้แก่ผู้ต้องขังในคดีดังกล่าว <p>(เว็บไซด์)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดไว้ว่าหากจะลดโทษต้องร้องขอต่อศาลเพื่อให้พิจารณาซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่ดี จะได้มีกระบวนการและขั้นตอนการตรวจสอบ มีการไต่สวน คำร้อง มีการพิจารณาถึงพฤติกรรมการต่าง ๆ ประกอบเพื่อให้เกิดความรอบคอบในการพิจารณาลดโทษที่มีความร้ายแรง แต่รับโทษในระยะเวลายาวนานก็สามารถออกมาภายนอกได้ ซึ่งขัดต่อความรู้สึกของผู้เสียหายและสังคม อีกทั้งผู้ต้องขังยังไม่เข็ดหลาบต่อผลที่ได้ กระทำและยังมีการกระทำความผิดซ้ำเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญและคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้เสียหายและสังคมให้มากยิ่งขึ้น (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) - เนื่องจากจะเป็นการขัดต่อบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 เมื่อศาลได้พิพากษาถึงที่สุดแล้ว ให้ผู้ต้องคำ

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	<p>พิพากษาให้ต้องได้รับโทษอย่างใด ๆ หรือผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้อง การขออภัยโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็นโทษเบา และลดโทษ จะต้องทูลเกล้าฯ ถวายเรื่องราวต่อพระมหากษัตริย์ โดยยื่นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม การดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาที่กำหนดขั้นตอนการบังคับโทษในทางอาญาจึงเป็นการดำเนินการโดยอำนาจบริหาร การกำหนดให้ผู้ต้องขังอาจใช้สิทธิร้องขอต่อศาลเพื่อให้พิจารณาลดโทษ จึงขัดต่อหลักการของกฎหมาย และตามร่างกฎหมายกำหนดความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริตนั้น การพิจารณาลดโทษ แม้จะดำเนินการโดยศาล ซึ่งเป็นอำนาจตุลาการก็ย่อมเป็นการเลือกปฏิบัติ และเป็นการขัดต่อกฎหมายดังกล่าวมาข้างต้น</p> <p>(สำนักงานอัยการสูงสุด)</p> <p>- พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มาตรา 46 ได้บัญญัติอยู่ภายใต้บังคับของบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 7 อภัยโทษ การเปลี่ยนหนักเป็นเบา และลดโทษ ซึ่งให้ผู้ต้องขังมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องทุกข์หรือเรื่องราวใด ๆ ต่อเจ้าพนักงานเรือนจำ ผู้บัญชาการเรือนจำ อธิบดี รัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง หรือทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาต่อพระมหากษัตริย์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ โดยเพิ่มมาตรา 46/1 และอาจมีประเด็นเรื่องความ</p>

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	<p>ขัดแย้งระหว่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าว (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)</p> <p>- บทบัญญัติที่กำหนดในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้อาจจะทำให้การพิจารณาลดโทษ ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่อยู่ในอำนาจการควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์กับที่อยู่ในอำนาจการควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยเรือนจำทหารแตกต่างกัน เนื่องจากพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มาตรา 5 บัญญัติว่า “พระราชบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับกับเรือนจำทหารตามกฎหมายว่าด้วยเรือนจำทหาร” ส่งผลให้บทบัญญัติที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่นำไปใช้กับกฎหมายว่าด้วยเรือนจำทหารด้วย จึงอาจทำให้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด)</p>

3. ท่านเห็นว่า การพิจารณาลดโทษผู้ต้องขังในปัจจุบันมีปัญหาหรือไม่ อย่างไร และร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะสามารถแก้ไขปัญหาผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วกระทำความผิดซ้ำได้หรือไม่ เพียงใด

3.1 กลุ่มเห็นด้วย

1) การพิจารณาลดโทษผู้ต้องขังในปัจจุบันมีปัญหา เนื่องจากอำนาจตัดสินโทษเป็นของตุลาการ แต่การลดโทษ บรรเทาโทษ หรือการพักโทษเป็นของอำนาจของฝ่ายบริหาร จึงทำผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวกฎหมาย (เว็บไซต์)

2) การพิจารณาลดโทษผู้ต้องขังของฝ่ายบริหาร อาจทำให้เกิดการติดสินบนพนักงานเจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์ หรืออาจมีการใช้อำนาจจากฝ่ายการเมืองเพื่อขอให้มีการพิจารณาลดโทษให้แก่ผู้ต้องขังรายใดรายหนึ่งเป็นกรณีพิเศษ (เว็บไซต์)

3) ควรพิจารณายกเลิกการลดโทษผู้ต้องขังโดยกรมราชทัณฑ์ และกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลในการพิจารณาลดโทษผู้ต้องขัง ซึ่งในปัจจุบันเป็นปัญหาอย่างมาก โดยเฉพาะนักโทษทางการเมือง หรือนักโทษที่เป็นผู้ที่มีอิทธิพลในสังคม **(เว็บไซต์)**

4) การพิจารณาลดโทษผู้ต้องขังในปัจจุบันมีปัญหา เนื่องจากมีผู้ต้องขังที่เป็นผู้ทรงอิทธิพลในสังคมหรือผู้ที่ร่ำรวยอาจได้รับการลดโทษเร็วกว่าปกติ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะทำให้ผู้ต้องหาที่พ้นโทษแล้วไม่กล้ากระทำความผิดซ้ำอีก **(เว็บไซต์)**

5) ในปัจจุบันการพิจารณาลดโทษผู้ต้องขังเมื่อคดีถึงที่สุดเป็นอำนาจของฝ่ายบริหาร ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 267 ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอพระราชทานอภัยโทษมาใช้บังคับกับการขอพระราชทานลดโทษโดยอนุโลม โดยการลดโทษอาจกระทำได้ 2 วิธี ดังนี้

5.1) การลดโทษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 259 ผู้ต้องคำพิพากษาหรือผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องจะทูลเกล้าฯ ถวายเรื่องราวต่อพระมหากษัตริย์ขอรับพระราชทานอภัยโทษ จะยื่นเรื่องราวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมก็ได้ อันเป็นการทูลเกล้าฯ เฉพาะรายบุคคล และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 261 ทวิ เป็นกรณี ที่คณะรัฐมนตรีเห็นเป็นการสมควรจะถวายคำแนะนำต่อพระมหากษัตริย์ขอให้พระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องขังก็ได้ โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

5.2) การลดวันต้องโทษจำคุกตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มาตรา 52 (5) เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจคณะกรรมการราชทัณฑ์แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ลดวันต้องโทษจำคุกตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง โดยมีการออกกฎกระทรวง กำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2562 ซึ่งคณะอนุกรรมการดังกล่าวอาจพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกให้เดือนละไม่เกิน 5 วัน แต่การลดวันต้องโทษจำคุกจะพึงกระทำได้ต่อเมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน หรือ 1 ใน 3 ของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้น แล้วแต่อย่างใดจะมากกว่า หรือน้อยกว่า 10 ปี ในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา ทำให้ผู้ต้องขังสามารถออกจากเรือนจำได้ก่อนระยะเวลารับโทษที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาและกลับเข้าสู่สังคม โดยอาจยังไม่เช็ดหลาบหรือสำนึกในความผิดที่ได้กระทำไปและอาจกลับไปสร้างความเดือดร้อนหรือกระทำความผิดซ้ำอีก **(สำนักงานศาลยุติธรรม)**

6) ปัจจุบันกระบวนการพิจารณาลดโทษ ปล่อยตัว ดำเนินการโดยฝ่ายบริหารของกรมราชทัณฑ์ และคณะกรรมการราชทัณฑ์ รวมถึงการใช้ดุลยพินิจทุกขั้นตอนของผู้เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บัญชาการ เรือนจำ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ และคณะกรรมการราชทัณฑ์ ในการพิจารณาเลื่อนชั้นนักโทษเด็ดขาดเป็นขั้นดี ชั้นเยี่ยมอย่างต่อเนื่อง ว่ามีเหตุต้องสงสัยหรือไม่ที่อาจมุ่งให้เฉพาะนักโทษ

เด็ดขาดบางคนมีคุณสมบัติเข้าเกณฑ์ได้รับสิทธิพิเศษต่อเนื่อง เพื่อรอเวลาพระราชทานอภัยโทษตาม ห้วงเวลาสำคัญประจำปี โดยอ้างว่าทำถูกกฎหมายและระเบียบหรือไม่ โดยศาลไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องนั้น อาจทำให้การเกิดความเคลือบแคลงสงสัยในความโปร่งใสในกระบวนการ ดังกล่าวต่อสังคมไทยได้ การร่าง พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้กำหนดหลักการใหม่ซึ่งกำหนดให้การพิจารณาลดโทษ สำหรับคดีที่มีความร้ายแรงและเสียหายต่อสังคมพิจารณาโดยศาลแทนนั้น ย่อมมีแนวโน้มที่จะสามารถลด ปัญหาผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วกระทำความผิดซ้ำได้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ ททุจริตในภาครัฐ)

3.2 กลุ่มไม่เห็นด้วย

1) การพิจารณาลดโทษผู้ต้องขังในปัจจุบันดำเนินการภายใต้บทบัญญัติแห่งประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนด กระบวนการไว้อย่างเหมาะสมแล้ว การให้เหตุผลในการร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ว่าเพื่อเป็นการป้องปรามมิให้ผู้ที่จะคิดจะกระทำความผิดลงมือกระทำความผิดหรือป้องกันมิให้ผู้ต้องขังที่พ้น โทษแล้วกระทำความผิดซ้ำ อาจมีน้ำหนักรวมเพียงพอที่จะแก้ไขกฎหมาย หรือเป็นการแก้ไขกฎหมายที่ไม่ ตรงประเด็น เพราะการป้องปรามมิให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วกลับมากระทำความผิดซ้ำนั้น พระราชบัญญัติ มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 บัญญัติ ถึงมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด การเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ มาตรการคุมขัง ภายหลังพ้นโทษ การคุมขังฉุกเฉิน และการอุทธรณ์ใช้บังคับไว้แล้ว (สำนักงานอัยการสูงสุด)

2) กรณีร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา 46/1 ที่เสนอมานี้ หากได้มีการประกาศใช้บังคับแล้ว อาจไม่สามารถแก้ไขปัญหาผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วกลับมากระทำความผิดซ้ำ อีกได้ เนื่องจากผู้ต้องขังยังมีช่องทางการได้รับการลดโทษหรืออภัยโทษอยู่หลายวิธี อีกทั้งหากไม่มีนโยบาย เสริมสร้างมาตรการการฟื้นฟู การอบรม หรือการเตรียมความพร้อมในการกลับเข้าสู่สังคมที่มี ประสิทธิภาพมากพอ จึงทำให้ผู้ต้องขังมีโอกาสที่จะกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกได้ จึงขอสังเกต ดังนี้

2.1) การลดวันต้องโทษหรือการลดโทษ โดยอำนาจของฝ่ายบริหารเป็นการให้ โอกาสผู้กระทำความผิด ที่สำคัญในการกระทำความผิด มีความประพฤติดี มีความอดุสาหะ ความก้าวหน้า ในการศึกษาและการทำงาน เกิดผลดี ได้รับประโยชน์จากการได้รับการจัดชั้นนักโทษเด็ดขาด โดยได้รับการ ลดวันต้องโทษจำคุก และปล่อยตัว ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนด ประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพัก การลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2562 อันเป็นการสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ขั้นพื้นฐานและหลักทฤษฎีวิทยาที่ประสงค์จะให้ผู้กระทำความผิดกลับตัวเป็นคนดีและกลับเข้ามาอยู่ใน สังคม ดังนั้น หากประสงค์จะให้ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดร้ายแรงรับโทษเต็มตามคำพิพากษา เพื่อให้ หลาบจำและรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมจากบุคคลดังกล่าวเป็นระยะเวลาหนึ่ง ก็สมควรจะแก้ไข

เพิ่มเติมหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของคณะกรรมการราชทัณฑ์ที่จะพิจารณาการลดวันต้องโทษให้มีความเข้มงวดมากยิ่งขึ้น เช่น อาจพิจารณาแก้ไขจำนวนวันที่นักโทษเด็ดขาดมีสิทธิได้รับการลดโทษต่อเดือนหรือประเภทของความผิดที่นักโทษเด็ดขาด อาจได้รับการพิจารณาลดโทษ ทั้งยังสมควรพิจารณาว่า วันต้องโทษขั้นต่ำที่นักโทษเด็ดขาดต้องได้รับในแต่ละความผิดเหมาะสมแล้วหรือไม่ นอกจากนี้ คณะกรรมการราชทัณฑ์มีเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นองค์ประกอบหนึ่งในคณะกรรมการ การให้ศาลมีบทบาทในการพิจารณาลดวันต้องโทษควรอยู่ในหลักการของการบังคับโทษซึ่งดำเนินการได้หลายรูปแบบและมีแบบอย่างในหลายประเทศ แต่จำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

2.2) ปัจจุบันได้มีการตราพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 ที่กำหนดให้มีมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาตรการเฝ้าระวังภายหลังการพ้นโทษ และมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ เพื่อป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นอีก โดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับเพศและความผิดต่อชีวิต ตามประมวลกฎหมายอาญาสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยเจตนา ซึ่งในการดำเนินมาตรการดังกล่าว พนักงานอัยการมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งได้ โดยศาลอาจเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาประกอบการไต่สวน เพื่อมีคำสั่งแก้ไขฟื้นฟู เฝ้าระวังหรือคุมขังภายหลังการพ้นโทษได้อันเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจศาลในการพิจารณากำหนดมาตรการต่าง ๆ ภายหลังจากที่นักโทษเด็ดขาดพ้นโทษแล้ว นอกจากนี้ คณะกรรมการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำมีเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม อาจพิจารณาใช้กลไกตามกฎหมายดังกล่าว นอกเหนือจากการจำกัดการลดโทษของผู้กระทำความผิดเป็นองค์ประกอบด้วยเช่นเดียวกันกับการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำสำหรับความผิดประเภทอื่น (สำนักงานศาลยุติธรรม)

3) เมื่อพิจารณาจากสถิติผู้ต้องขังที่กลับมากระทำความผิดซ้ำภายใน 1-3 ปี หลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ ประกอบกับเหตุผลและความจำเป็นของการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่มุ่งเน้นแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำ แสดงให้เห็นว่ากระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่มีอยู่อาจยังผลให้สามารถคืนคนดีสู่สังคมได้อย่างแท้จริง โดยที่สาเหตุของปัญหาดังกล่าวเกิดจากปัจจัยหลายประการ ซึ่งรัฐจำเป็นต้องแก้ไขปัญหายังเป็นองค์รวม รอบด้าน ยั่งยืน และบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหายังจริงจัง จึงมีข้อสังเกต ดังนี้

3.1) การเตรียมความพร้อมฝึกอบรมวิชาชีพผู้ต้องขังให้สามารถนำไปใช้เลี้ยงชีพได้จริง รวมทั้งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ต้องขังให้สามารถปรับตัวและใช้ชีวิตร่วมกับคนในสังคมได้อย่างปกติ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกเมื่อได้รับการปล่อยตัวหรือพ้นโทษแล้ว ถือเป็นภารกิจของกรมราชทัณฑ์ที่ต้องบริหารงานภายใต้ข้อจำกัดของการทำงานทั้งในแง่อัตรากำลังและงบประมาณ จึงอาจเป็นสาเหตุประการหนึ่งของความบกพร่องที่ทำให้นักโทษเด็ดขาดที่ยังไม่เข้าเงื่อนไข

การลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษไม่ว่าจะเป็นประเภทใดก็ตามได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำก่อนเวลาอันควร

3.2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาคriminal justice reform อย่างยั่งยืนจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน รวมถึงสังคมที่ให้โอกาสในการทำงานแก่ผู้ที่ได้รับปล่อยตัวออกจากเรือนจำ แต่ในความเป็นจริงกลับพบว่าประเทศไทยมีข้อจำกัดเรื่องคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของการประกอบอาชีพของผู้ได้รับการปล่อยตัวหรือพ้นโทษที่เข้าข่ายเป็นการตีตรา ทำให้บุคคลเหล่านี้มักไม่ได้รับการยอมรับและกลับเข้าสู่วงจรชีวิตเดิมจนกระทั่งหันเหไปสู่การกระทำผิดซ้ำ จึงจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือระเบียบต่าง ๆ ให้รองรับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยเช่นกัน

ดังนั้น จึงเห็นว่า แนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ผู้กระทำความผิดควรได้รับการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงอย่างเร่งด่วน ด้วยการปฏิรูประบบงานราชทัณฑ์อย่างจริงจัง และเป็นรูปธรรม รวมถึงการลดทอนความเป็นอาชญากรรม (Decriminalization) เพื่อลดความแออัดภายในเรือนจำ ควบคู่กับการให้โอกาสผู้กระทำผิดได้กลับตัวและเป็นพลเมืองที่สร้างประโยชน์และพัฒนาประเทศต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)

4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1) หากมีการกระทำความผิดซ้ำในกรณีเดียวกันอีก ควรมิบทลงโทษมากกว่าปกติ และกรณีการขอลดโทษควรให้เป็นดุลพินิจของศาล เพื่อไม่ให้มีหน่วยงานใดเข้าไปแทรกแซงการใช้อำนาจของศาลได้ (เว็บไซต์)

2) ร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา 46/1 มีเนื้อหาเป็นการกำหนดประเภทของความผิดที่จะยกเว้นไม่ให้คณะกรรมการราชทัณฑ์มีอำนาจในการพิจารณาลดวันต้องโทษ ดังนั้น การนำร่างมาตรา 46/1 มาบัญญัติไว้หลังมาตรา 46 อาจไม่ถูกต้องตำแหน่งแห่งที่ เนื่องจากมาตรา 46 เป็นกรณียื่นคำร้องทุกข์หรือทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ภายใต้บังคับของบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาคriminal justice reform ว่าด้วยการอภัยโทษ การเปลี่ยนแปลงโทษหนักเป็นเบา หรือลดโทษผู้ต้องขัง มีสิทธิที่จะยื่นคำร้องทุกข์หรือเรื่องราวใด ๆ ต่อเจ้าพนักงานเรือนจำ ผู้บัญชาการเรือนจำ อธิบดี รัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง หรือทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาต่อพระมหากษัตริย์ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งไม่เกี่ยวกับการลดโทษตามร่างมาตรา 46/1

อนึ่ง การแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา 46/1 ดังกล่าว ไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้ต้องคำพิพากษาที่จะทูลเกล้าฯ ถวายเรื่องราวร้องทุกข์ต่อพระมหากษัตริย์ขอรับพระราชทานอภัยโทษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคriminal justice reform มาตรา 259 และไม่ตัดสิทธิผู้ต้องคำพิพากษาที่จะได้รับการ

พระราชทานอภัยโทษตามที่คณะรัฐมนตรีแนะนำโดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 261 ทวิ อันเป็นเรื่องประโยชน์ของผู้ต้องขัง (สำนักงานศาลยุติธรรม)

3) ควรให้มีการศึกษาเปรียบเทียบและถอดบทเรียนจากแนวทางกฎหมายในต่างประเทศเพิ่มเติม ถึงแนวทางการแก้ไขปัญหเพิ่มเติมในกรณีผู้ต้องขังที่ได้รับการลดโทษขาดความเกรงกลัวในการรับโทษ และปัญหาผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วกระทำความผิดซ้ำ เพื่อนำมาปรับใช้แก้ปัญหาดังกล่าวกับบริบทสังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ)

ทั้งนี้ จากการรับฟังความเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 86 เห็นสมควรให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ผ่านการพิจารณาเป็นกฎหมายเนื่องจากเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะสามารถป้องปรามผู้ที่คิดจะกระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวต่อโทษที่จะได้รับ และป้องกันการกระทำความผิดซ้ำจากผู้ต้องขังที่ได้รับการพิจารณาลดโทษก่อนกำหนด อีกทั้งจะทำให้ผู้ต้องขังได้รับโทษให้เหมาะสมกับความผิดที่ได้กระทำ ซึ่งจะช่วยให้ปัญหาอาชญากรรมลดลงได้ ดังนั้น จึงไม่ควรให้อำนาจกรมราชทัณฑ์ในการพิจารณาลดโทษในความผิดดังกล่าวอีก เพื่อเป็นการรักษาความสงบสุขของบ้านเมือง ส่วนกรณีที่กำหนดให้การพิจารณาลดโทษในความผิดดังกล่าวเป็นดุลพินิจของศาลนั้น ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการให้ศาลมีอำนาจในการพิจารณาลดโทษ เนื่องจากเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการร้องขอต่อศาลเพื่อพิจารณาลดโทษ และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้มีโอกาสปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมตนเองในอนาคต แต่ในความผิดบางประเภท เช่น คดีทุจริต คดีฉ้อโกงประชาชน คดียาเสพติด คดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ไม่สมควรได้รับการพิจารณาลดโทษ เนื่องจากเป็นคดีที่มีความผิดร้ายแรงและส่งผลกระทบต่อผู้เสียหายและครอบครัวอย่างเป็นวงกว้าง รวมถึงคดีทุจริตที่สร้างความเสียหายต่อรัฐและเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก

ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

1. ความเป็นมาสภาพปัญหาความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมาย

เนื่องจากปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ได้มีการกำหนดให้คณะกรรมการราชทัณฑ์สามารถพิจารณาลดโทษของผู้ต้องขังในคดีต่าง ๆ ได้ ทำให้ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต ที่ได้รับการพิจารณาลดโทษเหลือวันต้องโทษจำคุกน้อยลง เป็นเหตุให้ผู้ต้องขังที่ได้รับการลดโทษในความผิดดังกล่าวขาดความเกรงกลัวในการรับโทษ และกลับมาก่อทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งเป็นปัญหาทางสังคมอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องปรามมิให้ผู้ที่จะกระทำความผิดลงมือกระทำความผิด หรือป้องกันมิให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วกระทำความผิดซ้ำ จึงมีการเสนอให้มีการไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 โดยกำหนดมิให้มีการพิจารณาลดโทษสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต อย่างไรก็ตาม ไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้ต้องขังในความผิดดังกล่าว จึงควรกำหนดให้ผู้ต้องขังอาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลพิจารณาลดโทษได้โดยตรง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

2. ความสอดคล้องของร่างกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มาตรา 68 วรรคหนึ่ง “รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร”

มาตรา 258 ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล

ค. ด้านกฎหมาย

“(1) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 77 และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ”

ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม

“(1) ให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และมีกลไกช่วยเหลือประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ รวมตลอดทั้งการสร้างกลไกเพื่อให้มีการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม”

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR)

ข้อ 6 วรรคสี่ “บุคคลใดต้องคำพิพากษาประหารชีวิต ย่อมมีสิทธิขออภัยโทษหรือลดหย่อนโทษตามคำพิพากษา การนิรโทษกรรม การอภัยโทษ หรือการลดหย่อนผ่อนโทษตามคำพิพากษาประหารชีวิตอาจให้ได้ในทุกกรณี”

ข้อ 10 วรรคหนึ่ง “บุคคลทั้งปวงที่ถูกกลดลอนเสรีภาพต้องได้รับการปฏิบัติด้วยความมีมนุษยธรรม และความเคารพในศักดิ์ศรีแต่กำเนิดแห่งความเป็นมนุษย์”

ข้อ 10 วรรคสาม “ระบบราชทัณฑ์ต้องประกอบด้วย การปฏิบัติต่อนักโทษ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะให้นักโทษกลับตัวและได้รับการฟื้นฟูทางสังคม ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนต้องได้รับการจำแนกออกจากผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ และต้องได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับวัยและสถานะทางกฎหมาย”

ข้อ 26 “บุคคลทั้งปวงย่อมเสมอภาคกันตามกฎหมาย และมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันตามกฎหมาย โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ และมีหลักประกันการคุ้มครองบุคคลทุกคนอย่างเสมอภาคและมีประสิทธิภาพ อันไม่เป็นการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุผลใด ๆ เช่น เชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น ชนชาติกำเนิดหรือสังคม ทรัพย์สิน การเกิดหรือสถานะอื่น ๆ”

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)

1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง เป้าหมายที่ 1 ประชาชนอยู่ดีกินดีและมีความสุข และเป้าหมายที่ 2 บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ โดยการรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อเสริมสร้างความสงบเรียบร้อยและสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง ให้สถาบันหลักมีความมั่นคงเป็นจุดศูนย์รวมจิตใจอย่างยั่งยืนประชาชนอยู่ดีมีสุข มีความมั่นคงปลอดภัย ทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน สังคมมีความเข้มแข็ง สามัคคีปรองดองและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันพร้อมที่จะร่วมแก้ไขปัญหาของชาติ

2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เป้าหมายที่ 1 การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ โดยการสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง โดยเน้นการสร้างหลักประกันในการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน การพัฒนากลไกช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยในการต่อสู้คดีที่มีคุณภาพมาตรฐานและเพียงพอ การให้หลักประกันสิทธิของผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาในการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน การกำหนดกรอบเวลาและขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด เป็นธรรมและเสมอภาค และการมีมาตรการที่ละเอียดอ่อนสำหรับคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ และการจัดการคดีเกี่ยวกับกลุ่มที่มีความเปราะบาง ตลอดจนการพัฒนาวิธีพิจารณาความแพ่งและคดีปกครองเพื่อเพิ่มโอกาสของประชาชนในการเข้าถึงความยุติธรรม ปรับปรุง ระบบโทษปรับ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใส และระบบการช่วยเหลือผู้พ้นโทษในการกลับสู่สังคม

แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566- 2569)

มิติที่ 2 การพัฒนากระบวนการยุติธรรมตามมาตรฐานสากล เป้าหมายที่ 3 “การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดบนหลักสิทธิมนุษยชน” โดยส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดบนพื้นฐานของหลักสิทธิมนุษยชน และผลักดันให้มีการกำหนดแนวทางการลงโทษต่อผู้กระทำผิดที่เหมาะสม ตลอดจนส่งเสริมแนวทางการแก้ไขพัฒนาผู้กระทำผิดที่มุ่งเน้นการสร้างโอกาสให้ผู้กระทำผิดสามารถดำเนินชีวิตในสังคมปกติได้จริงหลังการปล่อยตัว รวมถึงสนับสนุนให้ภาคส่วนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะกลไกในการดูแลช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่กลับสู่สังคม

3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่..) พ.ศ. มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นการป้องปรามมิให้ผู้ที่จะกระทำความผิดลงมือกระทำความผิด หรือป้องกันมิให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต ในขณะเดียวกัน มิได้ตัดสิทธิของผู้ต้องขังที่จะร้องขอต่อศาลเพื่อให้พิจารณาลดโทษในความผิดดังกล่าวได้ ดังนั้น หากร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับ จะทำให้ประชาชนและสังคมได้รับประโยชน์ คือ เมื่อไม่มีการพิจารณาลดโทษโดยกรมราชทัณฑ์ย่อมทำให้มีการปล่อยตัวนักโทษที่กระทำความผิดในทางอาญาลดลง ซึ่งจะช่วยป้องกันปัญหาการกลับมากระทำความผิดซ้ำได้ และทำให้ผู้ที่จะคิดจะกระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวโทษก่อนที่จะกระทำความผิด อันจะทำให้การกระทำความผิดในทางอาญาลดลง เมื่อมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ย่อมจะสามารถช่วยลดปัญหาอาชญากรรมและลดการกระทำความผิดในทางอาญาได้ อันจะทำให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และทำให้สังคมเกิดความสงบเรียบร้อย

4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

(1) พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565

พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 เป็นกฎหมายเฉพาะที่กำหนดมาตรการป้องกันกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง โดยการกำหนดให้มีมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาตรการเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษ และมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ เพื่อป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นอีก และเพื่อส่งเสริมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด โดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องคำสั่งดังกล่าวอย่างเหมาะสม

(2) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความผิดในทางอาญา โดยเฉพาะภาค 7 อภัยโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็นโทษเบา และลดโทษ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการขอพระราชทานอภัยโทษของผู้ต้องคำพิพากษาให้รับโทษอย่างใด ๆ หรือผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้อง เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว สามารถยื่นเรื่องต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายเรื่องราวต่อพระมหากษัตริย์ พร้อมทั้งถวายความเห็นว่าการขอพระราชทานอภัยโทษหรือไม่

(3) กฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาดและเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2562

กฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาดและเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2562 เป็นกฎหมายลำดับรองที่ตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดให้นักโทษเด็ดขาดที่มีความประพฤติดี มีความอดุสาหะ ความก้าวหน้าในการศึกษา และทำงานเกิดผลดี หรือทำความชอบแก่ทางราชการเป็นพิเศษ อาจได้รับประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด เช่น ได้รับความสะดวกในเรื่องจำตามระเบียบกรมราชทัณฑ์ ได้รับการเลื่อนชั้น ได้รับแต่งตั้งให้มีตำแหน่งหน้าที่ช่วยเหลือเจ้าพนักงานเรือนจำ ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุก เป็นต้น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการราชทัณฑ์ ประกอบกับมาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกตามมาตรา 52 (5) หรือ (6) หรือได้รับการพักการลงโทษตามมาตรา 52 (7) และได้รับการปล่อยตัวไปก่อนครบกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้น ต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

การลงโทษเป็นสภาพบังคับทางกฎหมาย (Sanction) ของกฎหมายอาญา เมื่อบุคคลใดกระทำความผิดต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ตาม หากมีการอภัยโทษให้แก่ผู้กระทำความผิด อาจเป็นผลให้ผู้นั้นได้รับการเปลี่ยนโทษหนักเป็นเบา หรือได้รับการลดโทษได้ ซึ่งการอภัยโทษเป็นวิธีการสำคัญที่นานาประเทศนำมาใช้ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด เนื่องจากเป็นการให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดในการกลับตัวแก้ไขก่อนครบกำหนดระยะเวลาการลงโทษตามคำพิพากษาของศาล โดยอาจได้รับการยกโทษให้และได้รับการปล่อยตัว หรือลดโทษตามคำพิพากษาลงบางส่วนเพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับสู่สังคมได้เร็วขึ้น¹ จากการศึกษากรณีของต่างประเทศพบว่า หลายประเทศมีการ

¹ กฤติพัฒน์ มุลศิริ. (2566). ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอภัยโทษในประเทศไทย. (หลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม สาขาวิชานิติศาสตร์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช : กรุงเทพมหานคร. น. 1

พิจารณาลดโทษผู้กระทำความผิดทางอาญา โดยกำหนดให้เป็นอำนาจของฝ่ายบริหาร เช่น ประเทศอังกฤษกำหนดให้การพิจารณาลดโทษกระทำโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยของอังกฤษ (Secretary of state for the Home Department) โดยการถวายเรื่องราวและคำแนะนำเพื่อให้พระมหากษัตริย์พระราชทานอภัยโทษ ซึ่งสิทธิพื้นฐานในการขอพระราชทานอภัยโทษได้ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิ ค.ศ. 1688 (Bill of Rights, 1688) โดยบุคคลผู้ใช้สิทธินี้ ได้แก่ ตัวผู้กระทำความผิดเอง หรือบุคคลอื่นในนามของผู้กระทำความผิดในโทษทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นโทษประหารชีวิต โทษจำคุกตลอดชีวิต หรือโทษอย่างอื่น ๆ ในกรณีเช่นนี้ นักโทษอาจยื่นเรื่องราวผ่านเรือนจำ ญาติพี่น้อง หรือที่ปรึกษาทนายความก็ได้² โดยประเทศอังกฤษมีแนวคิดที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดจึงได้มีการตรากฎหมายแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดขึ้นเป็นพระราชบัญญัติฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ค.ศ. 2014 (Offender Rehabilitation Act 2014) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดเกี่ยวกับการปล่อยตัวและการควบคุมดูแลผู้กระทำความผิดภายหลังการปล่อยตัว การกำหนดระยะเวลาการขยายโทษจำคุกสำหรับผู้ต้องโทษจำคุก การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคำสั่งชุมชนและคำสั่งพักการลงโทษ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยของอังกฤษ (Secretary of state for the Home Department) จะออกข้อกำหนดและแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลมาเพื่อควบคุมดูแลผู้พ้นโทษ³

อีกทั้งในประเทศญี่ปุ่น ได้กำหนดให้การพิจารณาลดโทษเป็นอำนาจของฝ่ายบริหาร โดยมีการกำหนดเรื่องการอภัยโทษไว้ในรัฐธรรมนูญญี่ปุ่น ค.ศ. 1946 (The Constitution of Japan, 1946) และพระราชบัญญัติอภัยโทษ ค.ศ. 1947 (Pardon Act (Act No. 20 of 1947)) ซึ่งคณะรัฐมนตรีถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญในการอภัยโทษ เนื่องจากสมเด็จพระจักรพรรดิจะอภัยโทษให้แก่ผู้กระทำความผิดได้นั้น ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี โดยประเทศญี่ปุ่นได้มีการกำหนดหลักการและขั้นตอนการขออภัยโทษเป็นการทั่วไป การขออภัยโทษเป็นการเฉพาะราย การขอเปลี่ยนโทษหนักเป็นเบา การขอพักการลงโทษ และการขอคืนสิทธิไว้ในกฎกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการบังคับใช้พระราชบัญญัติอภัยโทษ ค.ศ. 1947 (ฉบับที่ 78 ค.ศ. 1947) ซึ่งกระบวนการในการพระราชทานอภัยโทษของประเทศญี่ปุ่นยังมีคณะกรรมการฟื้นฟูผู้กระทำความผิดแห่งชาติ (The National Offenders Rehabilitation Commission) ที่เข้ามาตรวจสอบและพิจารณาคำร้องขออภัยโทษ ทั้งยังมีอำนาจพิจารณาสืบสวนเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ต้องโทษเพื่อป้องกันการกลับมากระทำความผิดซ้ำ อย่างไรก็ตาม การอภัยโทษเป็นการทั่วไปของประเทศญี่ปุ่นนี้จะไม่ได้นำมาใช้บังคับแก่ความผิดทุกประเภท แต่จะถูกพิจารณาตามประเภทของความผิดทางอาญาที่คณะรัฐมนตรีกำหนดไว้เท่านั้น ทั้งนี้ ในประเทศญี่ปุ่นได้มีมาตรการภายหลังพ้นโทษให้แก่ผู้พ้นโทษ โดยตรากฎหมายเป็นพระราชบัญญัติฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ฉบับที่ 88 ค.ศ. 2007 (Offender Rehabilitation Act (Act No. 88 of 2007)) เช่นเดียวกับของประเทศอังกฤษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

² กฤติพัฒน์ มูลศิริ. (2566). ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอภัยโทษในประเทศไทย. (หลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม สาขาวิชานิติศาสตร์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช : กรุงเทพมหานคร. น. 70

³ เรื่องเดิม. น. 75

แก้ไขฟื้นฟูผู้พ้นโทษ รวมถึงสงเคราะห์ผู้พ้นโทษภายหลังพ้นโทษ โดยการช่วยเหลือผู้พ้นโทษให้มี โอกาสได้ กลับตัวเป็นคนดีและกลับคืนสู่สังคม⁴

นอกจากนี้ ในสหรัฐอเมริกา และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีการใช้มาตรการพักโทษ ลดโทษ และอภัยโทษภายใต้การประเมินผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล โดยแต่ละประเทศมีระบบกฎหมายและ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาลดโทษที่มีคุณภาพ โดยหลักเกณฑ์การพักโทษ ลดโทษหรืออภัยโทษ จะอยู่บน พื้นฐานของมาตรการในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเป็นรายบุคคลและบูรณาการร่วมกันกับครอบครัว ชุมชน ฝ่ายปกครองท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้ประเทศดังกล่าวสามารถลดปริมาณ ผู้ต้องขังได้เป็นผลดี ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติของประเทศต่าง ๆ มีการกำหนดผู้มีอำนาจลดโทษผู้กระทำความ ผิดทางอาญาไว้แตกต่างกัน บางประเทศกำหนดให้ฝ่ายตุลาการเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติการพักการ ลงโทษ ซึ่งเป็นเหตุผลในเรื่องความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมและการยอมรับในประเทศนั้น ๆ โดยในประเทศส่วนใหญ่ เช่น ฝรั่งเศส เยอรมนี เบลเยียม อิตาลี เนเธอร์แลนด์ และสเปน กำหนดให้การ ลดโทษเป็นอำนาจของศาล ในขณะที่เดียวกันมีหลายประเทศ เช่น อังกฤษ สกอตแลนด์ และ สหรัฐอเมริกา ที่กำหนดให้การลดโทษเป็นอำนาจของฝ่ายบริหารเช่นเดียวกับประเทศไทย อย่างไรก็ตาม อำนาจในการพิจารณาลดโทษของนานาประเทศจะมีลักษณะคล้ายกัน คือ ผู้มีอำนาจพิจารณาลดโทษจะมีความ เป็นอิสระเช่นเดียวกับความเป็นอิสระขององค์กรตุลาการ ทั้งนี้ เนื่องจากแนวคำพิพากษาของศาลสิทธิ มนุษยชนยุโรปได้ตีความกระบวนการพิจารณาว่า จะมีการพักการลงโทษหรือลดโทษหรือไม่นั้น ผู้ต้องขังมี สิทธิได้รับการพิจารณาคดีด้วยความเป็นธรรมจากผู้พิจารณาที่มีความเป็นอิสระและเป็นกลาง ตามมาตรา 6 ของอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้รับรองไว้⁵

จากกรณีศึกษาของต่างประเทศจะเห็นว่า การพิจารณาลดโทษผู้กระทำความผิดทางอาญา มีทั้งที่เป็นอำนาจของฝ่ายบริหาร และที่เป็นอำนาจของฝ่ายตุลาการ สำหรับการพิจารณาลดโทษผู้กระทำความ ผิดทางอาญาที่กำหนดให้เป็นอำนาจของฝ่ายบริหาร ดังกรณีของประเทศอังกฤษที่กำหนดให้การ พิจารณาลดโทษผู้กระทำได้โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยของอังกฤษ (Secretary of state for the Home Department) ซึ่งการพิจารณาลดโทษผู้ต้องขังใช้กับผู้กระทำความผิดในโทษทุกประเภท และกรณีของประเทศญี่ปุ่นที่กำหนดให้การพิจารณาลดโทษผู้ต้องขังต้องได้รับความเห็นชอบจาก คณะรัฐมนตรี แม้ว่าจะไม่ได้พิจารณาลดโทษในความผิดทุกประเภท แต่ยังเป็นอำนาจของฝ่ายบริหารใน การพิจารณากำหนดประเภทของความผิดที่อาจได้รับการพิจารณาลดโทษได้ อย่างไรก็ตาม ยังมีหลาย ประเทศที่กำหนดให้การพิจารณาลดโทษเป็นอำนาจของฝ่ายตุลาการ เช่น ฝรั่งเศส เยอรมนี เบลเยียม อิตาลี เนเธอร์แลนด์ และสเปน เพื่อให้สังคมยอมรับและเกิดความน่าเชื่อถือในกระบวนการยุติธรรม โดยส่วนใหญ่

⁴ กฤติพัฒน์ มูลศิริ. (2566). ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอภัยโทษในประเทศไทย. (หลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกกฎหมาย อาญาและกระบวนการยุติธรรม สาขาวิชานิติศาสตร์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช : กรุงเทพมหานคร. น. 79

⁵ สัญญาพงศ์ ลีประเสริฐ. (มกราคม-เมษายน 2564). มาตรการพัก-ลดและอภัยโทษ นักโทษในประเทศไทย. วารสารกฎหมายและสังคมรังสิต. 3 (1), หน้า 48-63.

จะเน้นให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดในการกลับตัวแก้ไขก่อนครบกำหนดระยะเวลาการลงโทษตามคำพิพากษาของศาล โดยอาจได้รับการยกโทษให้และได้รับการปล่อยตัว หรือลดโทษตามคำพิพากษาลงบางส่วนเพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับสู่สังคมได้ ดังเห็นได้จากมีการตรากฎหมายเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในประเทศอังกฤษและประเทศญี่ปุ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวได้มีการนำมาปรับใช้ในประเทศไทยด้วยเช่นกัน โดยการตราพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 ที่กำหนดให้มีมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาตรการเฝ้าระวังภายหลังการพ้นโทษ และมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ เพื่อป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นอีก ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางดำเนินการของต่างประเทศดังกล่าว

การพิจารณาลดโทษผู้ต้องขังของประเทศไทยในปัจจุบันดำเนินการภายใต้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดกระบวนการไว้อย่างเหมาะสม การให้เหตุผลในการร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ว่าเพื่อเป็นการป้องปรามมิให้ผู้ที่จะกระทำความผิดลงมือกระทำความผิดหรือป้องกันมิให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วกระทำความผิดซ้ำอาจมีน้ำหนักไม่เพียงพอที่จะแก้ไขกฎหมาย เนื่องจากการป้องปรามมิให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วกลับมาก่อทำความผิดซ้ำนั้น พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 ได้กำหนดมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวไว้แล้ว อันเป็นการสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและหลักทฤษฎีอาชญาวิทยาที่ประสงค์จะให้ผู้กระทำความผิดกลับตัวเป็นคนดีและกลับเข้ามาอยู่ในสังคมได้ตามปกติ⁶

ทั้งนี้ หากประสงค์จะให้ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดร้ายแรงรับโทษเต็มตามคำพิพากษา เพื่อให้หลบจำและรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมจากบุคคลดังกล่าวเป็นระยะเวลาหนึ่ง อาจแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของคณะกรรมการราชทัณฑ์ที่จะพิจารณาการลดวันต้องโทษให้มีความเข้มงวดมากยิ่งขึ้น เช่น อาจพิจารณาแก้ไขจำนวนวันที่นักโทษเด็ดขาดมีสิทธิได้รับการลดโทษต่อเดือน หรือประเภทของความผิดที่นักโทษเด็ดขาดอาจได้รับการพิจารณาลดโทษ รวมถึงการพิจารณาว่าวันต้องโทษขั้นต่ำที่นักโทษเด็ดขาดต้องได้รับในแต่ละความผิดเหมาะสมแล้วหรือไม่⁷ นอกจากนี้ หากต้องการให้การพิจารณาลดโทษเกี่ยวกับความผิดทางเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต เป็นการใช้ดุลพินิจของศาล ย่อมสามารถกระทำได้ดังตัวอย่างของต่างประเทศข้างต้น แต่อาจกระทบกับการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอีกหลายฉบับ รวมถึงการที่จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย ซึ่งจะต้องทำการศึกษาผลกระทบอย่างรอบด้าน โดยอาจมีผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ดังนี้

⁶ อ้างอิงจากความเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุด

⁷ อ้างอิงจากความเห็นของสำนักงานศาลยุติธรรม

5.1 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

หากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับ อาจทำให้การกระทำความผิดในทางอาญาลดลง เนื่องจากจะทำให้บุคคลที่คิดจะกระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวต่อโทษที่จะได้รับ และทำให้ผู้ต้องขังที่ได้รับโทษไม่มีโอกาสที่จะออกมากระทำความผิดซ้ำในช่วงที่ต้องได้รับโทษจำคุก เมื่อการก่ออาชญากรรมลดลงย่อมมีผลดีต่อเศรษฐกิจ โดยสามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม รวมถึงเพิ่มความเชื่อมั่นของนักลงทุน เมื่อสังคมมีความปลอดภัยเพิ่มขึ้นย่อมช่วยดึงดูดนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการลงทุนและการจ้างงานใหม่ ๆ อันจะส่งผลให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม หากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับ อาจทำให้มีการปล่อยตัวนักโทษที่กระทำความผิดในทางอาญาลดลง ซึ่งส่งผลให้ผู้ต้องขังในเรือนจำเพิ่มมากขึ้น และทำให้เกิดปัญหาด้านงบประมาณ อันจะเป็นการสร้างภาระค่าใช้จ่ายให้แก่ภาครัฐในการดำเนินการในด้านต่าง ๆ และส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของกรมราชทัณฑ์ ทั้งในส่วนของค่าใช้จ่ายโดยตรงที่เพิ่มขึ้น เช่น ค่าอาหาร ค่ารักษาพยาบาล และค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการภายในเรือนจำ รวมถึงผลกระทบทางอ้อม เช่น การสูญเสียกำลังแรงงาน การลดลงของผลผลิตในภาคส่วนต่าง ๆ และผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในระบบยุติธรรม เป็นต้น

ทั้งนี้ กรณีการเปลี่ยนวิธีการพิจารณาคดีโทษจากเดิมที่เป็นอำนาจของกรมราชทัณฑ์ เปลี่ยนเป็นอำนาจของศาลในการพิจารณาคดีโทษความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต อาจทำให้การปล่อยตัวผู้ต้องขังก่อนครบระยะเวลาที่กำหนดลดลง เนื่องจากขั้นตอนการยื่นเรื่องรื้อร้องขอต่อศาลอาจมีหลักเกณฑ์และวิธีการที่ยุ่งยากมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ต้องขังในเรือนจำเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของกรมราชทัณฑ์และสร้างภาระค่าใช้จ่ายของรัฐอย่างมหาศาล โดยข้อมูลจากโครงการพัฒนาตัวชี้วัดด้านค่าใช้จ่ายเพื่อส่งเสริมหลักนิติธรรมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จัดทำโดยมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2562 เสนอต่อสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) หรือ TU ระบุถึงต้นทุนค่าใช้จ่ายของภาครัฐในฐานะผู้ให้บริการในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในปี 2560 มีต้นทุนรวมเฉลี่ย 125,656 บาทต่อผู้ถูกกล่าวหา 1 คน ตั้งแต่เริ่มเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจนกระทั่งถึงขั้นตอนสุดท้าย เมื่อนำค่าใช้จ่ายข้างต้นมาคำนวณตามอัตราเงินเฟ้อเพื่อหามูลค่าโดยประมาณ จะได้ต้นทุนรวมเฉลี่ยในปี 2565 จำนวน 168,156 บาท ดังนั้น ต้นทุนค่าใช้จ่ายของภาครัฐในฐานะผู้ให้บริการในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในปี 2565 มีภาระค่าใช้จ่ายประมาณ 43,911,753,372 บาท⁸ ซึ่งเป็นจำนวนภาระค่าใช้จ่ายและงบประมาณ

⁸ สำนักข่าวอิศรา. (2566). เจาะงบประมาณคุก : ส่องค่าใช้จ่ายคุมขัง ผู้ต้องโทษ 1 ราย รัฐต้องจ่ายเงินเท่าไร?. สืบค้น 3 กรกฎาคม 2568 จาก <https://isranews.org/article/isranews-scoop/114919-isranews-299.html>

ของรัฐที่สูงมาก อีกทั้งปัญหานักโทษล้นคุกเป็นปัญหาที่ประเทศไทยกำลังเผชิญมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาระทางงบประมาณและค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการผู้ต้องขังในเรือนจำเป็นอย่างมาก จากสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ โดยกรมราชทัณฑ์ สํารวจเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2568 พบว่า มีผู้ต้องราชทัณฑ์หรือผู้ต้องขังทั้งหมด 296,480 คน⁹ ซึ่งเป็นภาระทางงบประมาณที่ภาครัฐต้องรับผิดชอบโดยเฉลี่ยประมาณ 24,000 บาทต่อคนต่อปี โดยมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ค่าอาหาร 365 วัน ค่าเครื่องนุ่งห่ม วัสดุที่อยู่อาศัย เครื่องใช้ส่วนตัว ค่ารักษาพยาบาล และค่าอุปกรณ์เลี้ยงอาหาร¹⁰ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

5.2 ผลกระทบต่อสังคม

หากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับ จะช่วยแก้ไขปัญหาคารกกลับมากกระทำ ความผิดซ้ำได้ และทำให้ผู้ที่คิดจะกระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวโทษก่อนที่จะกระทำความผิด อันจะทำให้การกระทำความผิดในทางอาญาลดลง เนื่องจากบุคคลทั่วไปเกรงกลัวการถูกลงโทษและไม่กล้ากระทำความผิด นอกจากนี้ยังทำให้ผู้ต้องขังได้อยู่ภายใต้การควบคุมและสอดส่องของเจ้าพนักงาน อีกทั้งการให้ผู้ต้องขังได้รับโทษเต็มระยะเวลาตามที่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดนั้นย่อมทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับประสบการณ์จากการถูกลงโทษ และได้รับการอบรมปรับปรุงพฤติกรรมเสีย เกิดการเรียนรู้และทำให้ผู้ต้องขังสำนึกในความผิด เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และเป็นผู้เคารพกฎหมายในที่สุด ซึ่งการลดลงของอาชญากรรมมีผลดีต่อสังคมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเรื่องของความปลอดภัย ความสงบสุข และความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ตลอดจนช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนในความปลอดภัยของชุมชนและสังคมได้

5.3 ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

1) ผลกระทบต่อการบังคับใช้กฎหมายในกรณีความผิดในลักษณะเดียวกัน โดยบทบัญญัติที่กำหนดในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ อาจจะทำให้การพิจารณาลดโทษผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่อยู่ในอำนาจการควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์กับที่อยู่ในอำนาจการควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยเรือนจำทหารแตกต่างกัน เนื่องจากพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มาตรา 5 บัญญัติว่า “พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับกับเรือนจำทหารตามกฎหมายว่าด้วยเรือนจำทหาร” ส่งผลให้บทบัญญัติที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่สามารถนำไปใช้กับกฎหมายว่าด้วยเรือนจำทหารได้ จึงอาจทำให้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ทั้งที่เป็นความผิดในลักษณะเดียวกัน ซึ่งอาจเข้าข่ายการเลือกปฏิบัติ ซึ่งขัดกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 68 ที่กำหนดให้รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ อีกทั้งไม่สอดคล้องกับกติกา

⁹ กรมราชทัณฑ์. (2568). รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ. สืบค้น 3 กรกฎาคม 2568 จาก

http://www.correct.go.th/rt103pdf/report_result.php?date=2025-07-01&report=

¹⁰ อัตราราคาต่อหน่วย กองมาตรฐานงบประมาณ 1 สำนักงบประมาณ, ธันวาคม 2567

ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ข้อ 26 ที่กำหนดว่าบุคคลทั้งปวงย่อมเสมอกันตามกฎหมาย และมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันตามกฎหมาย โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ

2) ผลกระทบต่อการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดให้การพิจารณาโทษของกรมราชทัณฑ์มิให้ใช้กับความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต ซึ่งขัดต่อบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 7 อภัยโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็นโทษเบา และลดโทษ ซึ่งมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติหลักการสำคัญว่าต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็มิได้จำกัดประเภทหรือความผิดที่จะได้รับการพิจารณาโทษสำหรับการกระทำความผิดอาญา อีกทั้งขัดต่อหลักการบังคับโทษทางอาญาในปัจจุบัน ซึ่งมุ่งแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้กลับตัวเป็นคนดีมากกว่าหลักการแก้แค้นทดแทน และไม่สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ข้อ 10 วรรคสาม ที่กำหนดว่าระบบราชทัณฑ์ต้องประกอบด้วย การปฏิบัติต่อนักโทษ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะให้นักโทษกลับตัวและได้รับการฟื้นฟูทางสังคม

นอกจากนี้ บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 เมื่อศาลได้พิพากษาถึงที่สุดแล้ว กำหนดให้ผู้ต้องคำพิพากษาให้ต้องได้รับโทษอย่างไร ๆ หรือผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้อง การขออภัยโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็นโทษเบา และลดโทษ จะต้องทูลเกล้าฯ ถวายเรื่องราวต่อพระมหากษัตริย์ โดยยื่นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม การดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาที่กำหนดขั้นตอนการบังคับโทษในทางอาญาจึงเป็นการดำเนินการโดยอำนาจบริหาร แต่การกำหนดให้ผู้ต้องขังอาจใช้สิทธิร้องขอต่อศาลเพื่อให้พิจารณาลดโทษ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตุลาการ ตามมาตรา 3 ของร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ที่เสนอให้มีการเพิ่มบทบัญญัติมาตรา 46/1 จึงขัดต่อหลักการของกฎหมายดังกล่าว ดังนั้น หากมีความประสงค์ที่จะแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 จำเป็นจะต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าวด้วย รวมถึงการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการบริหารงานยุติธรรมและกระทบต่อการแก้ไขกฎหมายอีกหลายฉบับ

6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption Risk Assessment)

6.1 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบ

คณะกรรมการ

มี

ไม่มี

6.2 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบ
อนุมัติ อนุญาต

มี ไม่มี

6.3 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้อำนาจ
แก่เจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

มี ไม่มี

6.4 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มี
การออกกฎหมายลำดับรอง

มี ไม่มี

6.5 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายไม่
ครอบคลุม

มี ไม่มี

6.6 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายคลุมเครือ
ซ้ำซ้อน หรือขัดกัน

มี ไม่มี

6.7 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายกำหนดโทษ

มี ไม่มี

7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาตอนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

มี ไม่มี

8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

มี ไม่มี

9. บทกำหนดโทษ

- ไม่มี
- โทษทางอาญา
- โทษทางปกครอง
- โทษปรับเป็นพินัย
- โทษอุปรกรณ์

10. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย คือ กรมราชทัณฑ์ ซึ่งเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย โดยผู้รักษาการตามกฎหมาย คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายตั้งแต่วันที่ 19 พฤษภาคม 2560 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2566

1. กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาใด

โดยที่พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๗๙ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานและมีบทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับนโยบายทางอาญาของประเทศ ประกอบกับมีกฎหมายและกฎเกณฑ์ในระดับสากลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังประเภทต่าง ๆ และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าว ส่งผลให้การดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่สอดคล้องตามมาตรฐานสากล อาทิ ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners / SMR) หรือข้อกำหนดของสหประชาชาติ สำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำและมาตรการที่มีใช้การควบคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง (United Nations Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non - Custodial Measures for Women Offenders) หรือข้อกำหนดกรุงเทพ (Bangkok Rules) รวมทั้งยังไม่สามารถจัดการหรือบริหารโทษของผู้ต้องขังเฉพาะรายหรือเฉพาะคดีได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจในการดำเนินการ และไม่สามารถดำเนินการให้มีสถานที่ควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องขังประเภทอื่น นอกจากการคุมขังไว้ในเรือนจำ ซึ่งทำให้ระบบการพัฒนาพฤตินิสัยและการบริหารงานเรือนจำไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สมควรกำหนดให้มีคณะกรรมการราชทัณฑ์ เพื่อกำหนดนโยบายและทิศทางในการบริหารงานราชทัณฑ์และปรับปรุงกฎหมายให้สามารถแก้ไข บำบัด พื้นฟู และพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง กับทั้งเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาอื่นในการบริหารจัดการกระบวนการของกรมราชทัณฑ์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้

- 2.1 มาตรการทางอาญาของประเทศ
- 2.2 มาตรการเกี่ยวกับกฎหมาย และกฎกระทรวงในระดับสากลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังประเทศต่าง ๆ
- 2.3 มาตรการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
- 2.4 มาตรการบริหารโทษของผู้ต้องขังเฉพาะรายหรือเฉพาะคดี
- 2.5 มาตรการบังคับโทษด้วยวิธีการอื่นนอกจากการจำคุกในเรือนจำ
- 2.6 มาตรการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในด้านต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล
- 2.7 มาตรการบริหารจัดการงานราชทัณฑ์ในรูปแบบคณะกรรมการราชทัณฑ์

3. กฎหมายนี้ยังมีความจำเป็น และสอดคล้องกับสภาพการณ์พัฒนาของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชนหรือไม่ เพียงใด

ปัจจุบันพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มีความจำเป็น เนื่องจากสอดคล้องกับนโยบายทางอาญาของประเทศ ประกอบกับมีกฎหมายและกฎเกณฑ์ในระดับสากลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังประเทศต่าง ๆ และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าว ส่งผลให้การดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความสอดคล้องตามมาตรฐานสากล รวมทั้งสามารถจัดการหรือบริหารโทษของผู้ต้องขังเฉพาะราย หรือเฉพาะคดีได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากคณะกรรมการราชทัณฑ์กำหนดนโยบายและทิศทางการบริหารงานราชทัณฑ์และปรับปรุงกฎหมายให้สามารถแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู และสามารถพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง รวมถึงเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาอื่นในการบริหารจัดการกระบวนการของกรมราชทัณฑ์ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังมีความจำเป็นต้องพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการบริหารจัดการงานระบบงานราชทัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

4. มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายนี้หรือไม่ อย่างไร

- 4.1 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจในการสั่งใช้เครื่องพันธนาการ เนื่องจากการกระทำที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคล
- 4.2 ปัญหาและอุปสรรคต่อเจ้าพนักงานเรือนจำในการปฏิบัติงาน จากการปิดกั้นการสื่อสารทางโทรคมนาคมหรือโดยทางใด ๆ
- 4.3 ปัญหาการปล่อยตัวผู้ต้องขังก่อนครบกำหนดโทษ ไม่ว่าจะเป็นการลดวันต้องโทษจำคุก หรือการพักการลงโทษ ย่อมก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการบริหารงานราชทัณฑ์ เนื่องจากสังคมส่วนใหญ่ยังไม่ยอมรับและให้โอกาสผู้พ้นโทษกลับคืนสู่สังคม และยังมีเชื่อตามหลักการลงโทษให้สาสมกับการกระทำความผิด
- 4.4 ปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว

4.5 ปัญหาด้านการแก้ไขพหุตินิสัยของผู้ต้องขัง

4.6 ปัญหาด้านการทำงานของนักโทษเด็ดขาด เนื่องจากบทบัญญัติบางมาตราจำกัดการทำงานของนักโทษเด็ดขาดไว้

4.7 ปัญหาที่ผู้ต้องขังได้กระทำความผิดทางอาญาขึ้นและความผิดนั้นทำให้รัฐเกิดความเสียหาย

5. ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นเกี่ยวกับกฎหมายนี้หรือผลกระทบของกฎหมายนี้อย่างไร

ผู้ที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มีความเห็นว่า บทนิยามศัพท์ต่าง ๆ ที่กำหนดในกฎหมายมีความชัดเจนและครอบคลุมแล้ว และเห็นว่ามีความจำเป็นต้องดำเนินการให้มีมาตรการบังคับโทษด้วยวิธีการอื่นนอกจากการควบคุม ขัง หรือจำคุกไว้ในเรือนจำ ในส่วนของคณะกรรมการราชทัณฑ์เห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว และเห็นว่าการห้ามใช้หรือการใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขังมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน รวมถึงการกำหนดประโยชน์ให้แก่ผู้ต้องขังมีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

6. ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

6.1 กฎหมายนี้มีการบังคับใช้หรือไม่ อย่างไร

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มีการบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 19 พฤษภาคม 2560 ถึงปัจจุบัน และเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

6.2 หากมีการบังคับใช้ เกิดผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร

การประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 เกิดผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้

7. กฎหมายนี้คุ้มค่าหรือได้สัดส่วนเมื่อเทียบประโยชน์ที่ได้รับกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

กฎหมายฉบับนี้ มีความคุ้มค่าและได้สัดส่วนเมื่อเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายยังไม่เพียงพอต่อจำนวนของผู้ต้องขังภายในเรือนจำ เนื่องจากการบริหารโทษของกรมราชทัณฑ์จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมาก ในการแก้ไขพัฒนาพหุตินิสัยของผู้ต้องขัง เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

8. สมควรยกเลิก แก้ไข หรือปรับปรุงกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ยังมีความสอดคล้องและมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กับสภาพสังคมปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม ยังมีบางมาตราที่จำเป็นต้องออกกฎหมายลำดับรองเพื่อรองรับการดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายแม่บทบัญญัติไว้และสามารถนำไปบังคับใช้ได้จริง

ทั้งนี้ จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 โดยกรมราชทัณฑ์ พบปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายที่สอดคล้องกับเหตุผลในการเสนอร่างกฎหมาย

ฉบับนี้ กล่าวคือ ปัญหาการปล่อยตัวผู้ต้องขังก่อนครบกำหนดโทษ ไม่ว่าจะเป็นการลดวันต้องโทษจำคุก หรือการพักการลงโทษ ย่อมก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการบริหารงานราชทัณฑ์ เนื่องจากสังคมส่วนใหญ่ยังไม่ยอมรับและให้ออกาสผู้พ้นโทษกลับคืนสู่สังคม และยังมีเชื่อตามหลักการลงโทษให้สาสมกับการกระทำความผิด ซึ่งสอดคล้องกับเหตุผลในการเสนอร่างกฎหมายฉบับนี้ที่เห็นว่า การพิจารณาลดโทษเหลือวันต้องโทษจำคุกน้อยลง เป็นเหตุให้ผู้ต้องขังที่ได้รับการลดโทษในความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิตที่ได้กระทำโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการทุจริต ขาดความเกรงกลัวในการรับโทษ และกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งเป็นปัญหาทางสังคมอยู่ในปัจจุบัน จึงเสนอให้การพิจารณาลดโทษดังกล่าวเป็นดุลพินิจของศาล อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาความคุ้มค่าหรือความได้สัดส่วนเมื่อเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ยังมีความคุ้มค่าและได้สัดส่วนเมื่อเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ อีกทั้งยังมีความสอดคล้องและมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กับสภาพสังคมปัจจุบัน

ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ได้เปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมายทางเว็บไซต์รัฐสภา www.parliament.go.th แล้วตั้งแต่วันที่ 3 กรกฎาคม 2568

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ภาคผนวก

รายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560
ของกรมราชทัณฑ์

